

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI

KONFEDERASYONU YAYIN ORGANI

HAZİRAN 1990

SAYI : 247

ASGARİ ÜCRET KOMİSYONU'NDA

TÜRK-İŞ'İN ÖNERİSİ KABUL EDİLDİ..

AYLIK
EĞİTİM
VE
MESLEK
DERGİSİ

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE
İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
AYLIK
YAYIN
ORGANIDIR

HAZİRAN 1990 SAYI : 247

SAHİBİ :
TÜRKİYE İŞÇİ
SENDİKALARI
KONFEDERASYONU
ADINA
GENEL BAŞKAN
ŞEVKET YILMAZ

MÜESSESE MÜDÜRÜ :
MUSTAFA BAŞOĞLU

YAZI KURULU :
BURHAN DODANLI
ERKİN OKAY

YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ :
ERDAL TÜT

FOTOĞRAFLAR :
NİHAT ÜSTÜN

DERGİ ADRESİ :
TÜRK-İŞ GENEL MERKEZİ
KIZILAY-ANKARA
Tel : 133 38 24
Fax : 133 68 09

ABONE :
Yurtiçi, 6 aylık 9.000.-TL.
Yıllık 18.000.-TL.
Yurtdışı 6 aylık 20.000.-TL.
Yıllık 40.000.-TL.

TİSAMAT BASIM SANAYİ
TEL : 118 95 62 — ANKARA

DERGİMİZ
BASIN AHLAK
YASASINA UYAR

BASKI TARİHİ : 19.6.1990

İçindekiler

1	ILO'NUN 77. DÖNEM KONFERANSI
CENEVRE'DE YAPILIYOR.
3	ASGARİ ÜCRET KOMİSYONU, SANAYİ
VE TARIM KESİMİ İÇİN TEK TİP ÜCRET
BELİRLİYECEK..
5	TÜRK-İŞ BAŞBAKAN GÖRÜŞMESİNDEN
SONUÇ ALINAMADI...
9	MPM'DE ÖDÜL TÖRENİ
12	TÜRK-İŞ : ÖĞRETMEN VE MEMURLARA
SENDİKALAŞMA HAKKI TANINMALI..
13	TOÇOĞLU: "SÜPER EMEKLİLER DEVLETE
GÜVENLERİNİ YİTİRDİLER.."
14	KOOPERATİFÇİLİK HAREKETİ..
15	KOOPERATİFÇİLİK SEMİNERLERİ
SÜRÜYOR..
16	TEKSİF BAŞKANLAR KURULU
ANTALYA'DA TOPLANDI..
17	ANAYASA VE YASA
ÖNERİLERİMİZ BEKLETİLİYOR..
23	ZİYARETLER
26	KÖŞEMDEN
27	SOSYAL GÜVENLİK
30	BU VERGİ KAÇAĞINA
GÖZ YUMULAMAZ..
32	TÜRK-İŞ ARAŞTIRMASI

ILO'nun 77. Dönem Konferansı
Cenevrede Yapılıyor..

TÜRK-İŞ Genel Başkanı YILMAZ:

"ILO SÖZLEŞMELERİNİ İHLÂL EDEN TÜRKİYE, BU YIL DA 'KARA LİSTE' DEDİĞİMİZ ÖZEL PARAGRAFTADIR..."

★ ILO Toplantısına
151 Ülkeden
İşçi-İşveren
ve Hükümet
Temsilcileri
Katılıyor..

Kısa adı ILO olan Uluslararası Çalışma Teşkilatının 77. Dönem Konferansı, 6 Haziran Çarşamba günü İsviçre'nin Cenevre Kentinde toplandı. Kamu kesimi sözleşlerinde çıkan tikanıklığın sürmesi karşısında, İşçi kesimine Başkanlık eden **Şevket Yılmaz**'la birlikte, Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa Başoğlu** Cenevre'ye hareketlerini bir süre ertelediler.

TÜRKİYE ÖZEL PARAGRAF-TAKİ YERİNİ KORUYOR.

Bu nedenle konferansın açılış toplantısına katılamayan TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, ILO'da ele alınacak önemli konular hakkında basına yaptığı açıklamada, Türkiye'nin hangi ihlallerden dolayı "Özel Paragraf" a alınmış olduğunu da hatırlattı.

Genel Başkan **Şevket Yılmaz**, ILO'daki işçi kesimi heyetinin, hükümetin ILO normlarına ve daha önceki yıllarda kabul edilen sözleşmelere uyması

YILMAZ:
"Türkiye
bu yıl da
ILO'nun
kara
listesindedir."

için gerekli her türlü girişimde bulunacağını ifadeyle şunları söyledi:

"ILO'nun 77. Konferansı 6 Haziran'da Cenevre'de toplanıyor. Buraya, bildiğiniz gibi, 151 üye devletten işçi, işveren ve hükümet temsilcileri katılacak ve tüm dünyadaki çalışma koşulları, uygulamaları, tikanıklıkları özet olarak gözden geçirilecek ve sorumlu hükümetler bir nevi hesap verecek.

Türkiye, yıllardır çalışma hayatı önündeki engeller dolayısıyla ILO'nun şikayetliler listesinde yer almakta-

dır. Yapılan ufak tefek değişiklikleri, Reform Yaptık.. diye takdime çalışan Türk Hükümetinin ifadesi, yetersiz bulunmuştur.

Bu defa da, birşey yapılmadan, arzulanan köklü değişiklikler gerçekleştirilmeden ILO'ya gidiliyor. Bu itibarla geçen yıllarda olduğu gibi, Türkiye bu yıl da özel paragrafta olması nedeniyle 111 Sayılı Sözleşmeden dolayı ILO gündemindedir.

Yine ayrıca, Örgütlenme ve Toplu Sözleşme Hakkı Prensiplerinin Uygulanmasını

kapsayan 98 sayılı sözleşmenin ihlalden dolayı da, prosedür itibarıyla Sendikal Hak ve Özgürlükler Komitesinin gündeminde bulunan Türkiye, bu komitenin ilgi alanında kalmayı sürdürecektir.

ILO'da Türk-İş Hey'eti, pek tabii ki, tüm bu konular hakkında ne lazımsa, onu yapacaktır. Gerek oluşturacağımız lobilerde, gerekse toplantılarda, ülkemizin ILO normlarına uygun koşullara kavuşturulması için çalışarak, önerilerimizin benimsenmesine gayret göstereceğiz.

Yıllardan beri bu konferanslara katılan hükümet yetkililerinin söz vermelerine rağmen, çalışma yasalarını ILO normlarına uygun hale getirmemeleri, şikayetliler listesinde yer alışımızın başlıca nedenidir.

Nitekim, ilgili Komite, ILO Yönetim Kuruluna sunduğu son raporunda, ülkemiz için şöyle demektedir:

(..Türkiye, 1981'den beri 16 kez incelenmiş ve gündemde tutulmuştur. Türk Hükümeti söz vermesine rağmen, 2821 ve 2822 sayılı yasaların ILO normlarına uymayan maddelerinde tatmin edici değişiklikleri yapmamıştır. Özetle, son komite toplantısından bu yana, herhangi bir olumlu gelişme kaydedilmemiştir.)

ILO'nun Haziran ayındaki Toplantısında, "İş ve Meslek Ayırımı" hakkındaki 111 sayılı Sözleşmenin devamı ihlalden dolayı da Türkiye Özel Paragraf'ta yer almaktadır.

Ülkemizin işçi kesimini temsil eden TÜRK-İŞ Hey'eti olarak biz de, gerek genel kurulu, gerekse ilgili komisyonları bu konularda bilgilendireceğiz."

BAMYACI, DGB Genel Kurulu'na katıldı..

Türk-İş Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Mehmet N. BAMYACI..

YABANCI İŞÇİLER, F. ALMANYA TOPLUMUNUN BİR PARÇASI..

- 20-26 Mayıs'ta toplanan Federal Almanya'da İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DGB) Genel Kurulu'nda "Yabancılar Yasası"nın değiştirilmesi istendi..

Federal Almanya İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DGB) nin Genel Kurul toplantısı'nda, F. Almanya'da yıllardan beri çalışan 4,5 milyonu bulan yabancı işçilerin Alman toplumunun bir parçası olduğu ve bu işçilerden vazgeçilmeyeceği görüşü benimsendi.

20-26 Mayıs'ta yapılan F. Almanya İşçi Sendikaları Konfederasyonu genel kurul toplantısına 58 ülkeden 150 konuk, ICFTU, ILO ve tüm ITS'lerin temsilcileri ile Türkiye'den Türk-İş Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Mehmet N. Bamyacı iştirak etti.

525 delegenin katıldığı ve "İşçi Parlamentosu" diye vasıflandırılan genel kurul toplantısında, Doğu ve Batı Almanya'nın birleştirilmesi, yeni teknolojilerin insanlığın refahı için kullanılması, istihdam, kalkınmakta olan devletlerin borç krizi, fakirlik ve sefaletle mücadele için uluslararası dayanışmanın sağlanması, "Ya-

bancılar Yasası" konularında uzun görüşmeler yapıldığı ve yabancılar yasasının değiştirilmesi benimsendi. Değiştirilmesi istenen "Yabancılar Yasası"nda, yabancı işçilere ikametgâh hakkı verilmesi, F. Almanya'da aralıksız 8 yıl ikamet eden yabancılarla vatandaşlık hakkının tanınması, yerel seçimlerde seçme ve seçilme hakkı, işçilerin eş ve çocuklarına ikametgâh hakkı, vize ücretinin alınmaması, trafik sigortasının yapılması hususunda hiç bir ön koşul aranmaması konularındaki öneriler kabul edildi.

Genel Kurula çok sayıda Türk İşçi Temsilcisi de konuk delegeler olarak katıldı. Türk delegeler, F. Almanya'da çalışan 500.000'ni aşkın Türk işçisinin, 1,5 milyon nüfusu temsil ettiğini ve bu işçilere ait sosyal ve ekonomik sorunlarının, F. Alman ve Türk hükümetlerince çözüme kavuşturulmada gecikmemelerini istediler.

ASGARİ ÜCRET KOMİSYONU, SANAYİ VE TARIM KESİMİ İÇİN TEK TİP ÜCRET BELİRLİYECEK...

Asgari Ücret Tesbit Komisyonu, yaptığı toplantılarda sanayi kesimi ile tarım kesimi için tek tip asgari ücret belirlenmesini kabul etti.

BAŞOĞLU "KOMİSYONUN ÖNERİLERİMİZİ KABUL ETMESİ SEVİNDİRİCİ BİR GELİŞMEDİR" DEDİ..

★ Asgari Ücret Tesbitinde Yöntem Değişikliğini Benimsyen Komisyon, Besiniçi - Besindişi Giderleri Esas Alacak. Asgari Ücret Tespit Komisyonu 25-26 Haziran Tarihlerinde Yeniden Toplanacak.

Yeni asgari ücretleri belirlemekle görevli Komisyon, çalışmalarına dört ayrı toplantıyla devam etti. 30 ve 31 Mayıs tarihli toplantılarda, Türk-İş'in önerisini kabul eden komisyon, arzulan yöntem değişikliğine döndü.

Böylece, 1988 yılına kadar uygulanan esasa göre, asgari ücret

tesbitinde yeniden besiniçi ve besindişi harcamaları da kapsayan tüketici endeksleri hesaplamada dikkate alınacak.

Hatırlanacağı gibi, geçen yılki komisyon toplantısında, hükümet ve işveren kesiminin oylarıyla bu yerleşmiş yöntem terkedilerek sadece geçinme en-

dekslerine göre asgari ücret belirlenince, Türk-İş Hey'eti son toplantıyı terketmiş ve karara katılmamıştı.

BAŞOĞLU'NUN SÖZLERİ

Türk-İş Hey'etine başkanlık eden Genel Eğitim Sekreteri

Mustafa Başoğlu, sanayi ve tarım kesimi için tek tip asgari ücret tesbitini istediklerini komisyonda belirtti. **Başoğlu**, bu asgari ücretin kısa sürede geçerliliğini yitirmemesi için günün ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte olmasını ve gerçekçi olabilmesi için, sadece geçinme endekslerini değil, besiniçi ve besindışı tüketici harcamalarını da kapsaması gerektiğini hatırlattı.

Tarım kesiminde çalışan 9.5 milyon insandan yalnızca 100-120 bininin asgari ücretten yararlanabildiğini vurgulayan **BAŞOĞLU**, tarım işçisinin sosyal güvenlik kapsamında olmadığını ve bu kesime iş yasası hükümlerinin uygulanmadığını kaydetti..

BAŞOĞLU, asgari ücret tespit komisyonlarının sık toplanmasına karşın belirlenen para miktarının insanların ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak olduğunu bildirerek, "**enflasyon hızına**

uygun, geleceğe dönük, geçmiş yıllardaki kayıpları karşılayacak düzeyde bir asgari ücret istiyoruz" dedi.

Hükümet adına konuşan Çalışma Genel Müdürü **Ali Toptaş** ve İşveren Adına söz alan TİSK Genel Sekreter Yardımcısı **İlhan Göçer** de, aynı görüşü paylaştıklarını belirtince, Türk-İş'in önerisi kabul edildi.

Asgari Ücret Tespit Komisyonunda Hükümet, İşçi ve İşveren Kesimini Temsil Eden Üyeler İse Şu Şahıslardan Teşekkül Etti:

HÜKÜMET TEMSİLCİLERİ

Ali Toptaş Çalışma Genel Müdürü, **Fahrettin Karadeniz** İşçi Sağlığı Daire Başkanı, **Sıddık Ensari** DPT Ücretler ve Gelirler Daire Başkanı, **Atilla Duygan** Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı Daire Başkanı, **Nurgül Ögüt** Devlet İstatistik Enstitüsü İşgücü, Hizmetler, Fiat İstatistikleri ve İndeks Dairesi Başkanı.

İŞÇİ TEMSİLCİLERİ

Mustafa Başoğlu Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri (Hey'et Başkanı), **Faruk Barut** Tes-İş Genel Başkanı, **Bayram Meral** Yol-İş Genel Başkanı, **Hikmet Alcan** Şeker-İş Genel Başkanı, **Sabri Özdeş** Tarım-İş Genel Başkanı, **Ali Ekber Güvenç** Basın-İş Genel Başkanı.

İŞVEREN TEMSİLCİLERİ

Nihat Yüksel TİSK Yönetim ve Yürütme Kurulu Başkan Vekili, **İlhan Göçer** TİSK Genel Sekreter Yardımcısı, **Kamuran Can** Kiplas Koordinatörü, **Metin Saruhan** Teknik Cam Sanayii A.Ş. İdari İşler Müdürü, **Bedii Gürbüz** Kas Makina Sanayii A.Ş. Yönetim Kurulu Başkan Vekili

Asgari ücret Tesbit Komisyonları, 25-26 Haziran'da tekrar biraraya gelecek.

Toplantıda yöntem değişikliği benimsenerek Asgari ücret tesbitinde besiniçi ve besin dışı harcamalar esas alınacak.

YILMAZ : “Sayın Başbakan sorunların yeniden halline söz verdi” dedi..

Başbakan Akbulut, Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz başkanlığındaki işçi temsilcileri ile 24 Mayıs günü Başbakanlık Konutu'nda görüştü. Görüşme sırasında kamuda süren toplu iş sözleşme çalışmalarındaki tikanıklık ele alındı.

TÜRK-İŞ - BAŞBAKAN GÖRÜŞMESİNDEN SONUÇ ALINAMADI..

★ *İkinci görüşmede de anlaşma sağlanamaması üzerine bir basın toplantısı düzenleyen TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz, hükümeti, çalışma barışını bozmakla suçladı. Yılmaz, grev hakkı bulunan ve sözleşmesi çıkmaza giren sendikaların, en kısa sürede greve başlayacaklarını açıkladı.*

TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, uyuşmazlıktaki toplu sözleşmelerle ilgili olarak Başbakan **Yıldırım Akbulut** ile 24 Mayıs'ta bir görüşme yaptı. **Yılmaz**, bu ay içinde yeniden bir toplantı yapacaklarını belirterek, “**Sayın Başbakan, sorunların halline söz verdi.**” dedi.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Yılmaz**, Genel Sekreter **Orhan Balta**, Genel Mali Sekreter **Enver Toçoğlu**, Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa Başoğlu** ve sözleşmeleri uyuşmazlıkta olan sen-

dikaların genel başkanları, **Akbulut**'un çağrısı üzerine Başbakanlık konutu'nda kendisiyle görüştüler.

Yaklaşık yarım saat süren görüşmeden sonra bir açıklama yapan TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, bu yılın ilk üç ayında yürürlüğe girmesi gereken ve görüşmeleri uyuşmazlık aşamasında olan sözleşmeler hakkında Başbakan'a bilgi verdiklerini söyledi. **Şevket Yılmaz** şöyle konuştu:

YILMAZ: “BAŞBAKAN'A İSTEKLERİMİZİ İLETTİK”..

“Başbakan'a aracılık yapıp bu işi bitirmesi için geldik. Başbakan bu konuda henüz tam ve sağlıklı bilgiye sahip değil. Gerekli bilgileri verdik, ne istediğimizi söyledik. Nelerde ihtilâfımız var, onu anlattık. Bu ihtilâflarımızı karşı tarafla görüşmek suretiyle hepimizi bir araya getirecek. Ve müzakereye devam edilecek, bizi çağıracaklar, ➡

ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİ DERNEĞİ KURULDU..

Dernek, Çalışma Barışına İlişkin Araştırma ve yayın Hizmeti Yapacak

Ülkemizde ilk defa, "Endüstri İlişkileri" ve "Çalışma Barışı"na yardımcı olmak amacıyla İstanbul'da bir dernek kuruldu.

Endüstri İlişkileri Derneği geçici yönetim kurulu başkanlığına, **Prof. Dr. Nusret Ekin** getirilirken, Genel Sekreterliğe **Prof. Dr. Toker Dereli**, Mali Sekreterliğe **Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş** seçildi. **Prof. Dr. Sabahattin Zaim** ve **Prof.**

Dr. Metin Kutsal ise yönetim kurulu üyesi sıfatıyla görev yapacaklar.

DERNEĞİN AMACI

Alman bilgiye göre, Endüstri İlişkileri Derneği, amaç olarak şu hizmetleri üstleniyor:

— Endüstri ilişkileri teori ve uygulaması, sendika-

cılık, toplu pazarlık, iş uyuşmazlıkları ve barışçı çözüm yolları, toplu pazarlık ücret politikaları konularında araştırma ve yayınlar yapmak, bu alanlarda ulusal ve uluslararası düzeylerde konferans ve seminerler düzenlemek ve bu yolla genel olarak ülkemizdeki çalışma barışına hizmet etmek..

bu ay bitmeden bir hafta içerisinde bizi tekrar çağıracaklarını belirttiler."

TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Yılmaz**, Başbakan'dan ücretlerde iyileştirme yapılmasını istediklerini kaydederek, 270 bin lira olan ücretlerin öncelikle 450 bin liraya getirilmesi ve bunun üzerine zam yapılarak çözüme bağlanması istediklerini aktardıklarını söyledi.

Yılmaz, halen grevde olan çimento işyerlerindeki uyuşmazlığın da, ya-

pılacak toplantıda görüşüleceğini belirtti. **Yılmaz**, "yasa değişiklikleri gündeme geldi mi" şeklindeki soruya ise şu karşılığı verdi:

"Bir yasa daha geliyor, daha kötüğü gelir hem de... İktisadi Devlet Teşekküllerinde kadro düzeltilmesi keyfiyeti. Kamu kesiminde 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yi değiştirerek kamu kesiminde işçi ve memur ayarlaması, kadro düşürülmesi keyfiyeti var. Onun için bilgi getirecekler bize. Daha Maliye Bakanlığı'nda tasarı mahiyetinde."

İKİNCİ GÖRÜŞME VE BASIN TOPLANTISI

TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, 7 Haziran günü Başbakan **Akbulut**'la ikinci kez görüştü. Türk-İş Yönetim Kurulu Üyeleri, Türk - İş Kamu Kesimi sözleşmeleri **Koordinasyon Kurulu Üyeleri**, Devlet Bakanı **Cemil ÇİÇEK** ve Kamu Sendikaları Konfederasyonu yetkililerinin katıldığı 5 buçuk saatlik bu toplantıda da anlaşmaya varılamadı.

Bunun üzerinde Türk-İŞ Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, 8 Haziran günü saat 13.00'de **Türk-İŞ** Genel Merkezi'nde bir basın toplantısı düzenlendi ve konfederasyonun görüşlerini dile getirerek, anlaşma sağlanamadığını belirtti. **Yılmaz**, hükümeti, çalışma barışını bozmakla suçladı ve YHK kararlarına da uymayacaklarını söyledi.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**'ın basın toplantısı metni şöyle:

"Çok günler ve geceler Türk işçisine götürmek istediğimiz hizmetler için yaptığınız ve yapmak istediğiniz hizmetler için şükranlarımı arz ediyorum.

1.1.1990-1.6.1990 tarihleri arasında müzakereler başlayan 40 bin işçinin, toplu iş sözleşmesinin bağlanabilmesi için bugüne kadar yapılan çalışmalar, mücadeleler, bir çoğumuzun gözünden kaçmamıştır. Bunların bazıları yazıldı, bazıları tam yazılmadı ama bu yazılmayanlarda gazeteci arkadaşlarımızın hiçbir günahı yoktur. ➡

Başbakan Yıldırım Akbulut'la görüşmeye giden TÜRK-İŞ Heyeti, Başbakanlık Konutu önünde.

40 bin işçinin toplu iş sözleşmesi ile ilgili tıkanıklık üzerine TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz bir basın toplantısı düzenleyerek, hükümeti ilgisizlikle suçladı.

► **Koordinasyon Kurulumuzun** başlangıçtan beri yalnızca kıdem zammı, ücret zamları sosyal yardım konularında koordinasyon sağlamaya çalıştığını birkaç kez ilân etmiş idik. Şu anda müzakereleri süren işçi sayısı her ne kadar 40 bin kişi ise de, TÜRK-İŞ üyesi diğer kuruluşlarımızın da desteği, bu 40 bin üyemizin ve kuruluşlarımızın emrindedir.

Son günlere kadar yapılan müzakerelerde ve özellikle 25 günden beri acaba biraz daha iyileştirme yapılabilir mi düşüncesiyle Başbakan'a gidilmiştir. Bu Türkiye'nin toplu iş sözleşmeleri düzenine girdiği tarihlerden beri kısmen böyle olmuştur.

Koordinasyon Kurulumuzun, en son hükümet adına kamu kesimi toplu iş sözleşmelerini koordine eden bakanın yurtdışına gitmiş olması ve Babakanın yurtdışı seyahatleri ve yurt dışından gelen yabancı devlet adamları ile olan meşguliyetleri nedeniyle 20 gün kadar randevu almak imkânımızın olmadığını da biliyorsunuz.

5,5 aylık dönemi böylece hülâsa ettikten sonra, yapılan çalışmalar itibarıyla şu anda 40 bin üyemizin toplu iş sözleşmelerinde yalnızca torba sosyal yardım ve ücret zammı maddeleri kalmış bulunmaktadır.

Başbakan'la Yaptığımız Görüşmeler

Devlet Bakanı Cemil Çiçek'le koordinasyon kurulu olarak yaptığımız toplantıda sağlıklı bir yaklaşım sağlayamadığımız içindir ki, Başbakan'ın da başkanlığında bir koordinasyon toplantısını yapalım dedik. Yeni Başbakanlık binasında

randevu verildi. Huzurunuzda bulunan Koordinasyon Kurulu, Yönetim Kurulumuzla birlikte bu toplantıya iştirak etti. Saat 16.40'da başlayan bu müzakerelere, sayın Başbakan Yıldırım Akbulut 1 saate yakın katıldı. Sayın Başbakan'ın bulunduğu sırada yalnızca sendikalarımızın talep ettiği kıdem zammının geriye dönük 5 yıl olarak uygulanması teklifimiz kabul edilmiştir. Başkaca bir şey yoktur. 5 bin liranın, geriye dönük her kıdem yılı için ücretlere ilâve edilmesi kabul edilmiştir. Sayın Başbakan Devlet Bakanına bu uyuşmazlığın halli için yardımcı olumasını söyledi. Ve topluntadan ayrılmadan evvel şu anda grevi devam eden, Sanayii sektörü (Çimento, Karadeniz Bakır), iki-üç müesseseyi bu toplu iş sözleşmesi müzakerelerinden sonraya bırakmak suretiyle diğer sözleşmelerin

görüşülmesi keyfiyetini önerdiler. Arkadaşlarımız da bu konuda görevde. Görevimiz devam ediyor. Kimseye ayak bağı olmaya niyetimiz yoktur.

Sözleşmelerde hizmet sektörü bittikten sonra, diğerlerini de müzakere ederiz, teklifi ittifakla kabule sayan görülünce, hizmet sektörünün müzakerelerine giriştik. Burada Türkiye Maden-İş Sendikamızın Yeni Çeltik, Tarım-İş Sendikamızın İl Müdürlüklerinde, Sağlık-İş, Tezkoop-İş, Koop-İş Sendikalarımızın 40 bin üyesi için müzakerelere oturduk. Bir arkadaş bu müzakereler sırasında iki kere ara istedi. Devlet Bakanı Çiçek'in 'kamu kesimi işveren sendikasının önerdiği hususları müzakere ederiz. Bunlara fazlaca karışamayız' gibi inandırıcı olmayan sözlerini de dinleme durumunda kaldık.

Başbakan Akbulut'la ikinci kez görüşen Yılmaz, Başbakanlık'taki görüşme sırasında kamu kesimi sözleşmelerindeki anlaşmazlığın çözümü için biraraya geldi.

Ancak bu arada en son geldikleri hususu bazıları yanlış duymuş olabilir. Yanlış yazılmaması için arzediyorum. Tabidir ki, bizden evvel Türk-İş dışındaki bir Orman-İş Toplu İş Sözleşmeleri bize emsal olamaz. Diğer taraftan yine, Türk-İş üyesi Tezkoop-İş'in sözleşmesi bize emsal olamaz dedik.

Bilahare, grevde bulunan iki sendikamız ile birlikte, Petrol-İş Sendikamızın muhatap olduğu sözleşmelerin müzakereleri bilahare yapılmak üzere, diğer hizmet sektörü için 390 bin liradan düşük ücretler 390 bin liraya çekilecek denildi.

İŞVEREN SENDİKALARININ ÖNERDİĞİ ÜCRET ZAMLARI..

Ayrıca, her yıl için 5 bin lira, hizmet yılının ortalaması 13 yıl olduğuna göre, 65 bin lira kıdem zammı ilave edilecek ve 1.1.1990 tarihindeki ücretler 455 bin lira olarak denilmiştir.

455 bin liraya birinci yılın ilk altı ayı olarak (en son getirilen teklif) Yüzde 50, artı 120 bin, ulaşılan ücretlerin üzerine birinci yıl ikinci 6 ay olarak da yüzde 25 artı 50 bin lira, yine o tarihteki ücretlerine 1.1.1991 tarihinin birinci altı aya yüzde 25, ikinci altı ayında da yüzde 25 zam teklif ettiler.

Sosyal yardımlar, yani torba birinci yıl için 100 bin (zaten 94 bin lira olarak ödenmektedir.) İkinci yıl 150 bin lira olarak teklif edildi.

Miktarları bakımından birinci 6 ayda durum nedir? İkinci 6 aydaki durum nedir? Üçüncü, dördüncü 6 aydaki durum nedir? Zahmet çekmeyiniz, diye onu da arz edeyim;

Birinci 6 ay 802 bin 500 liradır. Yarın başka türlü abartılarak çeşitli rakamlar ortaya çıkabilir. Ben sizin yanıltmam; bu komisyon yanılt-

TÜRK-İŞ heyetinde, kamu sözleşmesi olan sendika liderleri; Başbakan Akbulut ve Devlet Bakanı Cemil Çiçek'le birlikte toplantı sırasında.

maz. Yanlış birşey söylemeyiz.

Bu söylediklerimi her zaman müdafaa edebilirsiniz. Birinci 6 ay 802 bin 500 lira, ikinci 6 ay 1.053.125,- lira (hizmet sektörü için söylüyorum) Üçüncü altı ay 1.316.406 lira, dördüncü 6 ay 1.645.508,- Liradır.

Bundan sonra sözleşme müzakerelerinde takip edilecek yol, müzakerelere katılacak arkadaşlarımızın aynen tesbit edilen stratejiyi uygulaması olacaktır. Uygulamayan bu kapıdan içeri giremez..

Şu anda 40 bin işçimizin (Petrol-İş, Türkiye Çimse-İş, Türk Metal) Sendikalarımızın toplu iş sözleşmelerinde bu tavır (3'ü için de arzediyorum. Bu üç arkadaşımız da buradadır). Bu sözleşmeleri çıkma-za götüren kamu iktisadi teşebbüslerinin koordinasyonu ile görevli kimse, onlarla da gereken mücade-

leyi en iyi şekilde yürütmek olacaktır.

Hiç kimsenin şüphesi olmasın. Şimdi Basın-İş Başkanı, arkadaşım geldi. O da bu toplu sözleşme kapsamı içinde bulunduğu için işyerlerinde hemen grev hazırlığına başlayacaktır.

Türk-İş'e 'daha henüz yüzde 50 meselemiz halledildi' diyen ve 'yarın Başbakanla bu konuyu da görüşme imkânını buluruz' dediği içindir ki, tıkanıklık çıkmıştır. Yolumuzu tıkanların yolları, herhalde aydınlık değildir.

Ayrıca, Sayın Başbakanın bir saate yakın müzakere sırasında, sonunda tekrar konuşacağız şeklinde beyanı oldu. Ama Devlet Bakanı Çiçek, bu görüşmeyi önlemiştir. Bir Bakanın, böylece, toplu sözleşme stratejisine, tekniğine aykırı düşen davranışlarını söylemek istemiyorum.

Bizim her teklifimizi dikte ettiriyormuşuz gibi düşünmek, menfaatlerini kurtardığımız işçilere herhalde iyi gözle bakmamak demektir.

Yüksek Hakem kurulu'nda bizi köşeye sıkıştırma gibi bir durum düşünülmüyorsa, Yüksek Hakem Kurulu bildiğini yapm. YHK'nın yapacağı sözleşmeleri Türk İşçi Hareketi kabul etmiyor, etmeyecektir de. YHK'nın yaptığı toplu iş sözleşmelerinin işyerlerinde doğuracağı huzurluk bize aittir. O ancak ve ancak masası başında oturup, Türkiye'nin sosyal devlet anlayışını Anayasadan çıkarmak isteyenlerin tarzıdır. Bizim değildir.

İşçiler, köşeye sıkışmış değildir. Bugünkü toplu sözleşme kapsamında bulunanlar ya da yarınkiler. (ben en sonunda grev ertelerim), ertelerin de ne olur? Efendim (Yüksek Hakeme giderim), gidersin de ne olur? git, YHK da bildiğini yapm, o toplu sözleşmeleri de biz kabul etmiyoruz."

Beş buçuk saat süren görüşmeden sonra TÜRK-İŞ Genel Başkanı Yılmaz, basın mensuplarına bir açıklama yaptı.

MPM'DE ÖDÜL TÖRENİ..

MPM tarafından seçilen 1989 yılının "en verimli işçi ve işverenleri" Milli Prodüktivite Merkezi'nde düzenlenen törenle ödülleri aldılar. Resimde ödül alanlar, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz ve MPM Başkanı Nazım Düzenli ile birlikte görülüyor.

"YILIN EN VERİMLİ İŞÇİ ve İŞVERENLERİ" ÖDÜLLERİNİ ALDI..

★ Törende konuşan TÜRK-İŞ Genel Başkanı YILMAZ, "Sanayi yatırımları, işçi ücretlerinden ötürü değil, uygulanan sakat ekonomi politika yüzünden aksamaktadır" dedi..

MPM tarafından seçilen 1989 yılının "EN VERİMLİ İŞÇİ VE İŞVERENLERİ" ödülleri aldılar.

MPM Salonunda 1 Haziran günü düzenlenen ödül töreninde bir konuşma yapan Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz, TUSİAD Başkanı Cem Boyner'in gazetelerde yayınlanan sözlerini eleştirdi ve "sanayi

yatırımlarının işçi ücretleri yüzünden aksadığı şeklindeki görüşlerin doğru olmadığını" belirtti.

Türk-İş Genel Başkanı Yılmaz, bu konuda özetle şunları söyledi:

"Bir yerde iş varsa, orada emek-sermaye ikilisi mutlaka vardır ve bu ikilinin birbiriyle uyum sağlaması, o işyeri verimiyle doğru orantılıdır.

Ekonominin inkâr kabul etmeyen bu ilkesi ortada iken, bazı işverenlerimizin halâ işçiyi önemsemeden, işim yaşıyın demeleri şaşırtıcı ve üzücüdür.

Herşeyden önce Sayın BOYNER'in dediği gibi, sanayi yatırımları işçi ücretlerinden dolayı sıkıntıya düş-

➔ müş değildir. Kendisiyle mutabık olduğumuz konulardan biri enflasyonun yüksek oluşu ve Türk lirasının yabancı paralar karşısındaki güçsüz durumudur. Yabancı sermaye gerek bu faktör, gerekse 1992 yılında gümrük indirimlerinin sıfıra doğru inmesi ihtimali karşısında Türkiye'de yatırım yapmak yerine ihraç imkânlarını tercih etmektedir. Sayın BOYNER'le bu nokta birleşiyoruz. Hükümetin tutarlı bir sanayileşme politikası olmadığı da doğrudur. Bu bakımdan bazı yatırımcılar işlerini genişletme, veya yeni yatırım hedefleri yerine ithalatçılığa önem vermektedirler. Yani iş adamlarımız bu günkü ekonomik performans karşısında, sanayiciliği bırakarak tüccar olmaktadır. Bu gidişle Sayın BOYNER'in iş adamları derneğindeki üye sayısının hızla düşeceği kaçınılmaz olacaktır.

Sanayici ve iş adamlarımız, işe bu boyuttan bakınca, yani ticarete önem verince, işçinin değeri onların gözünde düşmeğe devam edecektir. Oysa emek olmadan paranın ne kadar işe yarayacağı şüphelidir.

ÜCRET-FİAT DENGESİZLİĞİ :

Sayın İşadamlarımız ücret taleplerinin fazlalığından yakınırken, şu önemli noktayı da unutuyorlar. Bi-

zim bugün istediğimiz ücret zamları, geçmiş yıllardaki kayıplarımızın karşılığı bile olamamaktadır. Son on yıl içindeki ara rejim, özel şartlar ve antidemokratik yasalardan kaynaklanan uygulamalar, işçi taleplerini arka plana itmiştir. Böylelikle işçi ücretlerinin maliyetteki payları son onyıl da % 7 civarına düşmüştür. Reel ücretlerdeki düşüşler ise, bunun daha da üstündedir.

Daha somut bir örnek vereyim: İşçi ücretlerinin nisbeten yüksek sayıldığı 500 büyük firmada, 1982-88 döneminde toplam olarak işçi ücretleri 7,3 kat artarken, fiatlardaki artış 9,3 kattır.

Şevket Yılmaz'ın Konuşmasından:

"..Bugün bizim istediğimiz ücret zamları, geçmiş yıllardaki kayıplarımızın karşılığı bile olamamaktadır. Son on yıl içindeki ara rejim, özel şartlar ve antidemokratik yasalardan kaynaklanan uygulamalar, işçi taleplerini arka plana itmiştir.."

Öte yandan çalışanların yarattığı katma değer aynı dönemde 12,5 kat artmıştır ki, bu da ücretlerdeki gerilemeyi açık şekilde ortaya koyuyor.

Ayrıca, ücret gelirlerinin milli hasıladan aldığı pay 1979'da yüzde 33 iken, bu oran 1988'de yüzde 14'e inmiş, buna karşılık faiz-kâr gelirlerinin payı artarak yüzde 43'ten yüzde

70'lere tırmanmıştır. Kaldı ki bu rakamlar işverenlerimizin önemli bir kuruluşu olan İstanbul Sanayi Odasının yapmış olduğu araştırmanın sonucudur.

Biz ülkede verimliliği ve üretimin artışını en çok savunan bir kuruluşuz. Olanak tanındığında işçilerimizin neler yapabildiği, gerek üretime, gerek ulusal ekonomiye en büyük katkılar sağladığı bugün kendilerine ödül vereceğimiz mucit işçilerimizin güzel çalışmalarından da anlaşılmaktadır. Ama işçiye ücretini tam vermez, onu teşvik etmez, hatta araştırmaya yöneltmez iseniz, beklenen verimliliği sağlayamazsınız.

Sanayileşmekte olan Türkiye'nin, Sanayi yatırımlarını kısarak kalkınması olanaksızdır. Esasen ihracattaki imalat sanayii payının yüzde 88'e ulaşmış olması da bu görüşümüzü kuvvetlendirmektedir. O halde Sanayileşirken, üretimin en önemli unsuru olan emeği dışlayamayız."

MPM Yönetim Kurulu Başkanı

Yılın en verimli işçisi ve işverenlerine ödülleri, 1 Haziran günü verildi. Resimde törene katılan ilgililer ve konuklar görülüyor.

Nazım Düzenli ve TİSK Genel Başkanı Refik Baydur'un da birer konuşma yaptıkları törende başarılı 6 işçiye ve birer milyon para, bu işçileri çalıştıran işyeri yöneticilerine de onur plaketi verildi.

BAŞARILI İŞÇİLERİN BULUŞLARI

Bu yılın en verimli işçileri seçilen 6 işçi ile kendilerine bu ünvanı sağlayan buluşları ise özetle şöyle:

1. **Fahrettin BOLAT** : Eskişehir TÜLOMSAŞ Genel Müdürlüğünde tezgah bakım işçisi olan BOLAT, işyerindeki olanakların üstüne çıkarak, universal tezgahlarda üretilemeyen "Hareket aktarıcı konik helis dişli"leri yapmayı başarmıştır.

2. **Mutlu ÇELİK** : İstanbul ALTIN-YILDIZ Mensucat ve Konfeksiyon Fabrikasında Dokuma Eğitmeni olarak çalışan ÇELİK, kenar yazısı makinalarında yaptığı mekanizma değişikliği ile kumaşların iadesine yol açan yazı bozukluklarını ortadan kaldırmıştır.

3. **Mehmet İLHAN** : İstanbul STFA Yeni Galata Köprüsü İnşaatında Formenlik yapan İLHAN, deniz içinde kurulan (KESON) köprü ayağı inşaatı aşamasında, ithal kalıp kullanmadan kendi buluşu ile gerçekleştirdiği çelik putrel ve iskele kombinasyonu ile keson duvar yapımını başarmıştır.

4. **Kazım KARAMAN** : Trabzon TEK İl İşletme Müdürlüğünde Şebeke Şefi olan KARAMAN, diğerlerine oranla yüzde 50 daha ucuz, fakat iş güvenliği açısından daha sağlam olan AİDE kesicilerini üreterek devreye sokmuştur. KARAMAN, buna ilaveten bulduğu yeni bir yöntemle yeraltı elektrik kablolarında meydana gelen arızaların yerini tesbitini başarmıştır.

5. **Hasan Hüseyin ÖRENCİK** : Eskişehir ARÇELİK Kompresör Fabrikasında Tezgâh Operatörü olan ÖRENCİK, takım bağlama şekillerinde gerçekleştirdiği teknik değişikliklerle fireyi azaltmış ve yılda 15 bin Dolarlık döviz tasarrufuna neden olmuştur.

6. **Tevfik ÜNAL** : P.E.G. Profilo İşletmesinde Sistem Montaj Postabaşısı olarak görev yapan ÜNAL, 2700 model soğutucuların evap enjesör borusunu 65 cm kısaltmak suretiyle yılda yaklaşık 38 milyon lira tasarruf sağlamıştır.

SAĞLIK-İŞ BAŞKANLAR KURULU TOPLANDI..

Sağlık-İş Başkanlar kurulu üyeleri toplu halde Başoğlu ile birlikte görüşüyor.

BAŞOĞLU : "DİRENDİK VE BAŞARDIK..."

SAĞLIK-İŞ Sendikası Başkanlar Kurulu, 1990 kamu kesimi sözleşmelerindeki gelişmeleri görüşmek üzere, iki defa Ankara'da olağanüstü toplandı. Sağlık - İş Başkanlar Kurulunun 13 Haziran'daki son toplantısında konuşan Sendika Genel Başkanı ve Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri Mustafa Başoğlu, toplu sözleşmelerdeki tıkanıklığın bütün çabalar sonucu aşıldığına işaret etti ve "Direndik ve başardık..." dedi.

1984 ve 88 dönemindeki kamu kesimi sözleşmelerinin de, hükümetin katı tutumu ve işçiler karşısında işveren sendikası kurması ile iyi sonuçlanmadığını belirten Başoğlu, buna karşı Türk-İş bünyesinde kurulan koordinasyon kurulu çalışmalarını ile sendikaların sözleşmelerinin birlikte çözümü yoluna gidildiğini söyledi.

Türk-İş ve Bağlı sendikaların yaygın eylem, direniş ve mitingler yapması ile hükümetin karşılıklı konuşup anlaşma zemini aramak zorunda kaldığına dikkati çeken Mustafa Başoğlu, böylelikle "Tek yanlı ücret tesbiti" politikasından da vazgeçtiklerini belirtti.

Başoğlu, O tarihte varılan anlaşmaya göre, ücret zamlarında geriye dönük enflasyon farkı ile muhtemel enflasyon oranı ve refah payının ücretlere yansıtılmasının sağlandığını anlattı.

"Zamanın Başbakanı Özal, bizim eylem ve girişimlerimiz sonunda bu dayatmacı politikasından dönmek zorunda kaldı." diyen Sağlık-İş Sendikası Genel Başkanı Başoğlu, 1989 sözleşmelerinde de birlik ve beraberlik içinde hareket edildiği için, 1988 ilkelerinin zenginleştirilerek ücretlere yansıtıldığını ifade etti.

HÜKÜMETİN TAKTIĞI İŞÇİLERİN BİRLİĞİNİ BOZMAK..

Bu yıl da, aynı amaçla komisyon çalışmalarının sürdürüldüğüne işaret eden Mustafa Başoğlu, bu defa da hükümetin "sanayi kesimi - hizmet kesimi" diyerek işçileri gereksiz bir ayrıma tabi tutmaya çalıştığını ve kurulan birliği bozma taktiğine başvurduğunu bildirerek, şöyle devam etti: "Hükümet, Sağlık-İş'in YHK'ya verilen dosyasını Tezkoop-İş'inkine benzer şekilde karara bağlatı ve bu sözleşmeyi koz olarak kullanıp sözleşmeleri ucuza bağlatma yolunu seçti. Grev hakkımızın olmayışını ve ilk altı aydaki sözleşme bekleyenlerin dağınıklığını fırsat sayıp, bu politikasını sürdürmeye çalışan Hükümete boyun eğmedik.

Sağlık - İş olarak bu zorluklara göğüs gerdik. Yüksek Hakem Kurulunun boynumuza geçirdiği yağız ipe, boynumuzu uzattık. Amacımız, bizden sonraki toplu iş sözleşmelerine kötü örnek olmamaktır.

Bu ve benzeri gelişmeler dikkate alındığında bugün Yüksek Hakem Kurulu kararına rağmen ulaştığımız sonuç küçümsenmemelidir. Bu, direnerek başardığımız olumlu bir sonuç sayılmalıdır. Ancak bundan sonra yapılacak toplu iş sözleşmelerinde işveren kesiminin birliği bozucu politikasını sürdüreceği gözönüne alınarak, Türk-İş'in politikasından kopmamak başarıya ulaşabilmenin yegane dayanağıdır."

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU:

"ÖĞRETMEN ve MEMURLARA SENDİKALAŞMA HAKKI TANINMALI.."

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, yayınladığı bildiride, öğretmen ve devlet memurlarının sendikalaşma yönündeki isteklerine idari makamların red cevabı vermesini kınadı ve "Öğretmen ve Devlet Memurlarına sendikalaşma hakkını tanımamak, ILO Sözleşmesine aykırı olduğu kadar, sosyal adalet ilkelerine de ters düşmekte ve huzursuzluk yaratmaktadır." denildi.

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU BİLDİRİSİ..

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, nun bu konudaki bildirisi şöyle:

"Memur ve öğretmenlerin sendika kurmalarına izin verilmemesi, ülkemizin demokrasi ölçümleri açısından kaygı verici ve yanlış bir tasarruftur.

★ Türk-İş bildirisinde "Ücretle Çalışan İnsanları 'İşçi ve Memur' şeklinde yapay bir ayırma tabi tutarak, memurlarına sendika kurma hakkı vermeyen ve bu hakkın kullanılmasına engel olan bizden başka batı ülkesi kalmamıştır" denildi.

Ücretle çalışan insanları, 'İşçi ve Memur' şeklinde yapay bir ayırma tabi tutarak, memurlarına sendika hakkı vermeyen ve bu hakkın kullanılmasına engel olan bizden başka batı ülkesi kalmamıştır. Siyasi iktidar bu yanlış tutumuyla Türkiye'yi kabile ve aşiret yönetimleriyle bir tutup uluslararası plâformlarda ülkemizi yıpratmak isteyenlerin ekmeğine yağ sürmektedir.

Üyesi bulunduğumuz Çalışma Teşkilâtı ILO'nun 87 Sayılı Sözleşmesi, işçi-memur ve

tüm çalışanların örgütlenmesi ni ve sendikalaşmasını bir insanlık hakkı olarak öngörmektedir. Oysa Türkiye, tüm ısrarlarımıza rağmen bu temel sözleşmeyi halâ onaylamadığı için, ciddi eleştirilere hedef olmaktadır. Herkese sendikalaşma özgürlüğü ilkesi, ILO'nun Anayasasında vardır. Bu Örgüte üye olan her ülke, kendiliğinden bu ilkenin koşullarını da kabullenmiş sayılır. Bu nedenle 87 sayılı Sözleşmeyi imzalamamış olmak gerekçesiyle memur ve öğretmenlerin sendikalaşmasına izin vermemek, huzursuzluk yarattığı gibi, uluslararası düzeyde bir itibar kaybına neden olmaktadır. Türkiye'nin uluslararası plâformlarda daha fazla hırpalanmaması ve uluslararası itibarımızın korunabilmesi için Hükümeti, biran önce 87 sayılı Sözleşmeyi imzalamaya, buna bağlı olarak da öğretmenlerimizle diğer kamu görevlisi memurlara sendikalaşma haklarını tanımaya davet ediyoruz."

ALTUNYA, ÖĞRETMENLER SENDİKASININ KURULDUĞUNU AÇIKLADI

Türk-İş'in 30 Mayıs'taki bu açıklamasının ardından, **EĞİT-DER**, Ankara Valiliğine ikinci kez başvurdu. **Eğitim-İş** Sendikası adına ve Genel Başkan sıfatıyla bir açıklama yapan **Niyazi Altunya**, bu konuda şunları söyledi:

"Eğitim-İş'in kuruluş başvurusunu bu defa posta ile gönderdik. Başvuru dilekçemizin alındı belgesi bize ulaşmıştır. Böylece Eğitim-İş Sendikası, sendikalar yasasına göre, tüzel kişilik kazanmıştır."

TOÇOĞLU: "SÜPER EMEKLİLER DEVLETE GÜVENLERİNİ YİTİRDİLER.."

★ TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri Enver TOÇOĞLU yaptığı açıklamada "Süper Emeklilerin, karmaşık hesaplar yüzünden oyalandığını" söyledi...

TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri ve SSK Yönetim Kurulu Üyesi **Enver Toçoğlu**, süper emeklilerin ikinci kez devlete güvenlerini yitirdiklerini, 62 bin aileyi böylesine oyalamanın ciddi rahatsızlıklar yaratacağını söyledi.

TOÇOĞLU'NUN AÇIKLAMASI..

Toçoğlu yaptığı açıklamada şunları söyledi:

"Süper emekli dediğimiz ve bugün siyasal iktidarın günlük politikaları yüzünden mağdur edilmiş bulunan 62 bin insanımız, adeta çocuk yerine konulmuş, bugün - yarın diye diye, 6 aydır sorunlarının çözülüneceği yolunda vaatlerde bulunulmuştur.

İşin başında yasa gücüyle yanıltılan, mağdur edilen ve devlete güvenleri sarsılan süper emekliler, basit bir uygulamayla mağduriyetten kurtarılabilecekleri halde, karmaşık hesaplar yüzünden aylardır oyalanmaktadır.

"VAADLERİ, SORUMSUZ BEYANLAR İZLEDİ.."

1 Ocak 1990'dan geçerli olarak haksızlığın giderileceği yolundaki vaatleri, 'Şubat sonuna kadar', 'Mart sonuna kadar halledeceğiz' şeklinde sorumsuz beyanlar izlemiş, Meclisin tatile gireceği şu günlere kadar sorun çözülmemiştir.

Böylesine ciddiyetten uzak bir politikanın açacağı sosyal yaralar gözden uzak tutulmuş, süper emekliler devlete duyulan güvenlerini bu kez daha yitirmişlerdir.

Siyasal iktidarı, daha fazla gecikmeden verdiği sözü yerine getirmeye davet ediyoruz."

TÜRK-İŞ
Genel
Mali
Sekreteri
Enver
Toçoğlu

TÜRK-İŞ
Genel Başkanı
Yılmaz,
SİTKO
Tüketim
Kooperatifinin
yeni
mağazasının
açılışında
konuşurken..

GENEL BAŞKAN YILMAZ: "SENDİKAL CAMİADA KOOPERATİFÇİLİK SÜRATLE GELİŞİYOR.."

★ *Sağlık-İş Sendikası öncülüğünde kurulan SSK Ankara Dışkapı Hastanesi Mensupları Tüketim Kooperatifinin yeni satış mağazasının açılışında konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz, kooperatifçiliğin önemine işaret etti.*

Sağlık - İş Sendikası öncülüğünde 1986 yılında Ankara SSK Dışkapı Hastanesinde kurulan **S.S.Sağlık İşçileri Tüketim Kooperatifi**'nin yeni satış mağazası geçtiğimiz ay yapılan bir törenle açıldı. Törene Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, Sağlık-İş Sendikası Genel Başkanı ve Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa Başoğlu** ve SSK Ankara Dışkapı Hastanesi Başhekimi **Doç. Dr. Sedat Ünal** katıldılar.

ŞEVKET YILMAZ'IN KONUŞMASI

Türk-İş Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**, açılış töreninde yaptığı konuşmada işçi tüketim kooperatifleri

nin sendikal camiada giderek yaygınlaşmasından memnuniyet duyduğunu belirterek şunlar söyledi

"— Giderek artan hayat pahalılığı, işçilerimizi her geçen gün daha zor duruma sokmaktadır. ➡

SİTKO Tük. Koop. yeni satış mağazasının satış reyonundan bir görünüş.

KOOPERATİF ÖRGÜTLENME SEMİNERİ ZONGULDAK'TA YAPILDI..

★ *Seminer, en büyük tüketim kooperatifi haline gelen Zonguldak Maden-Koop'un yönetici ve personeline verildi..*

Türk-İş/AAFLI Ortak Kooperatifçilik Projesi kapsamında Zonguldak Maden-Koop yönetici ve personelinin eğitimini amaçlayan seminere toplam 100 kişi katıldı.

Seminerin açılışında bir konuşma yapan Genel Maden İşçileri Sendikası ve Zonguldak Maden Koop Yönetim Kurulu Başkanı **Şemsi Deniz**, Maden-Koop'un artık piyasada fiyatları ayarlayan bir işlev gördüğünü belirterek "**Sendika-Kooperatif işbirliği her bakımdan işçilerimizin lehine gelişmektedir**" dedi.

Seminerde daha sonra kooperatif mevzuatı, kooperatif yönetimi, ve üst örgütlenme konuları anlatıldı. Kooperatifin personeli

MADEN-KOOP'un sayıları giderek artan personeli için düzenlenen eğitim çalışmasında kooperatif ortağı / personel ilişkileri ele alındı.

için düzenlenen eğitim çalışmasında ise mal siparişi, teslimat, etiketleme, depolama ve ortaklarla ilişkiler konuları ele alındı.

Maden-Koop şu anda merkez mağaza ve deponun yanı sıra, 6 satış şubesi maden işçisine ucuz ve kaliteli mal temin ediyor.

Kuruluşundan beri Türk-İş Kooperatifler Bürosu ile koordineli bir şekilde çalışmalar yapan **Zonguldak Maden-Koop**'un önümüzdeki aylar içinde daha geniş bir depo ile yeni satış mağazalarını hizmete sokması bekleniyor..

Zonguldak Maden-Koop Yönetim Kurulu, TÜRK-İŞ Koop. Uzm. Sinan Vargı'ya Maden-Koop'un kuruluşundaki katkılarını dolayı plaket verdi.

► Bu enflasyonist ortamda, işçi artık kendi tüketim kuruluşunu kurmak zorundadır. Bunun için sendikalar işçilerin kurdukları tüketim kooperatiflerine her bakımdan yardımcı olmalıdır."

SSK BAŞHEKİMİ ÜNAL'IN KONUŞMASI

SSK Ankara Dışkapı Hastanesi Başhekimisi **Doç. Dr. Sedat Ünal**'da kuruluşundan beri tüketim kooperatifine yardımcı olabilmek için tüm imkanlarını zorladıklarını belirterek şunları söyledi:

"— Bu kooperatif işçi, işveren, sendika desteği ile kurulmuş yine bu üçlünün desteği ile gelişmiştir. Biz geliştirmek için tüm imkanlarımızı zorladık ve zorlamayada devam edeceğiz. Hastane çalışanlarına ucuz kaliteli tüketim malını sağlamak için kooperatifin yönetim kurulu ile ortak çalışmalarımızı sürdüreceğiz."

Kısa adı **SİTKO** olan Sağlık İşçileri Tüketim Kooperatifinin yeni mağazası gıda, temizlik ve dayanıklı tüketim reyonlarından oluşuyor. Kooperatiften hastanede çalışan sağlık personeli faydalaniyor.

TEKSİF BAŞKANLAR KURULU ANTALYADA TOPLANDI...

★ YILMAZ: "Asgari Ücret, günün ekonomik ve sosyal şartlarına göre insanca yaşamayı mümkün kılacak, insanlık onuruyla bağdaşacak düzeyde olmalıdır.."

Türkiye Tekstil, Örne ve Giyim Sanayii İşçileri Sendikası (TEKSTİL)'in 14'üncü çalışma döneminin ilk Başkanlar Kurulu toplantısı 16-18 Mayıs tarihlerinde Antalya'da yapıldı.

Toplantıyı bir konuşma ile açan Türk-İş ve Teksif Genel Başkanı Şevket Yılmaz "Yıllardır çalışma hayatını ilgilendiren Anayasa ve yasalardaki antidemokratik hükümlerin Uluslararası Çalışma Örgütü ILO normlarına asgari ölçüde de olsa uygun hale getirilmesi yolunda verilen mücadele eksiksiz sürmektedir. Hükümet, sorunun çözümü yolunda ciddi bir çalışma yapmadığı gibi, her konudaki duyarlılığını korumaktadır" dedi.

Genel Başkan Yılmaz, açış konuşmasında özetle şunları söyledi:

ASGARİ ÜCRET

"İşçi ve ailesinin, günün ekonomik ve sosyal şartlarına göre insanca yaşamayı mümkün kılacak, insanlık onuruyla bağdaşacak bir asgari-ücret tesbiti için TÜRK-İŞ'in sürdürdüğü çalışmalar kamuoyunca yakından bilinmektedir.

Asgari Ücret Tesbit Komisyonunun yapısı, Hükümet-İşveren ağırlıklı olduğu için, asgari ücretin tanımına uygun bir düzeyde mutabakat sağlanması mümkün olamamaktadır.

İşçi kesiminin, asgari ücret tespitinde dikkate alınmasını istediği kriterlerden sadece birisi, sanayi ve hizmet sektörü ile tarım sektörünün birlikte ele alınması talebi kabul ettirilebilmiştir.

Daha ilân edildiği gün, yani geçen yılın Temmuz ayı sonunda yetersizliği bilindiği için işçi üyelerin Komisyonun terk'etmesine yol açan asgari ücret, daha sonraki ekonomik gelişmelerle, enflasyonun kontrol altına alınamayıp ile hiçbir anlam ifade etmez hale gelmiştir.

TÜRK-İŞ'in sürekli uyanık, ülkenin ekonomik ve sosyal yapısı karşısında Çalışma Bakanlığı asgari ücretin yeniden tesbiti için komisyonu toplantıya çağırıştır.

DEMOKRASİ ANLAYIŞI

Her zaman ifade ettim. Bir ülkede rejimin adına "demokrasi" demekle sorun bitmez.

Demokratik parlamenter sistemin kurum ve kuralları işlemez halde ise, istediğiniz kadar demokrasiden söz ediniz, inandırıcı olmazsınız.

Yıllardır çalışma hayatını ilgilendiren Anayasa ve yasalardaki antidemokratik hükümlerin Uluslararası Çalışma Örgütü ILO normlarına asgari ölçüde de olsa uygun hale getirilmesi yolunda verilen mücadele eksiksiz sürmektedir.

Hükümet, sorunun çözümü yolunda ciddi bir çalışma yapmadığı gibi, her konudaki duyarlılığını korumaktadır.

Anayasa ve çalışma hayatını doğrudan etkileyen yasalardaki değişiklik önerilerimiz, bir kez daha 22 Mart 1990 tarihinde Başbakan'a verilmiştir. Tekliflerimiz, hâlen hükümette bekletilmektedir.

Buna karşılık Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu, daha yeni verdiği ve değişiklik konusundaki görüşlerini yansıtan önerilerinde, çalışma barışını ve ölçüde istediklerini göstermişler, Sendikalar Yasasındaki Check-Off yoluyla aidat tahsili sisteminin kaldırılmasını istemişlerdir.

Askeri Yönetimin bile işçiler aleyhine düzenlemeler içinde kaldırmayı düşünmediği bu uygulama, nedense işverenleri rahatsız etmektedir.

Ağızları bir türlü "Şu işçi sendikalarını kapatalım" diyemediği için, sendikaların gelir kaynağını kurutmaktan söz edebilmektedirler.

İşçi hareketi karşısında her plâformda Hükümet-İşveren dayanışması işte böyle sergilenmektedir."

Türk-İş ve Teksif Genel Başkanı Yılmaz konuşmasının sonunda "Anarşi ve Terör", "İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği", "Türkiye'nin Tekstil Sanayii" konusundaki problemler ve gelişmeler konusunda düşüncelerini açıkladı.

Teksif Başkanlar Kurulu 14. dönemin ilk toplantısını Antalyada yaptı..

ANAYASA ve YASA
ÖNERİLERİMİZ BEKLETİLİYOR..

TÜRK-İŞ'İN MART'TA HÜKÜMETE VERDİĞİ YASA DEĞİŞİKLİK ÖNERİLERİ HALÂ TBMM'YE SUNULMADI..

★ *Şevket Yılmaz'ın başkanlığındaki heyetle yapılan zirve görüşmesinde kendisine bir dosya halinde sunulan değişiklik önerilerini kısa sürede dikkate alacağını söyleyen Başbakan Akbulut, bu sözünü henüz yerine getirmedir. TÜRK-İŞ'in Anayasa değişiklik önerilerini ve gerekçelerini aşağıda sunuyoruz.*

Konfederasyonumuzun 15. nci Olağan Genel Kurulunda alınan karar uyarınca Türk-İş'in yetkili kurullarınca hazırlanan ve 22 Mart'ta Başbakan Yıldırım Akbulut'a verilen **Anayasa ve Yasa Değişikliği Önerilerimiz**" halâ hükümette bekletiliyor.

Şevket Yılmaz'ın başkanlığındaki Türk-İş Hey'etiyle yapılan zirve görüşmesinde (22 Mart) kendisine bir dosya halinde sunulan bu değişiklik önerilerini kısa sürede dikkate alacağını ve hükümetin gerekli değişiklikler içinde harekete geçeceğini belirten Başbakan Akbulut, bu sözünü henüz yerine getirmedir.

Üzerinde bilimsel inceleme yaptırdıkları gerekçesiyle önerileri bellettiklerini ifade eden hükümet yetkilileri, Parlamento'nun yaz tatili dönemine geldiğini şu günlerde bile önerileri TBMM'ye sunmuş değiller. Oysa asgari ILO normlarına uygun hale getirilmesi kaçınılmaz olan bu değişikliklerin bir an önce yasalaşması gerekiyor.

9 Maddede değişiklik öngören Türk-İş "**Anayasa Değişikliği Önerileri**" ve gerekçeleri şöyle:

ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİ ÖNERİLERİ

DERNEK KURMA ÖZGÜRLÜĞÜ

MADDE (33) : Herkes, önceden izin almaksızın dernek kurma hakkına sahiptir. Bu hakkın kullanılmasında, uygulanacak usul ve şartlar kanunda gösterilir.

Dernekler, kanunun gösterdiği hallerde hakim kararı ile kapatılabilir. Kanunda belirtilen gecikmesinde sakınca bulunan hallerde de kanunun açıkça yetkili kıldığı merciin emri ile faaliyetten alakonulabilir. Faaliyetten alakonma kararı bir ay içinde hakim tarafından onaylanmadığı takdirde hükümsüz sayılır. ➡

GEREKÇE :

Anayasanın bu maddesi, gerekçesinde belirtildiği üzere Anayasanın genel sınırlama nedenlerinin tekrarı niteliğinde ve bu hakkın özünü de zedeleyici biçimde düzenlenmiştir.

Derneklerin siyasi amaç güdemeyeceği, siyasi faaliyette bulunamayacağı, sendikalar, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve vakıflarla bu amaçlar ortak hareket edemeyecekleri veya siyasi partileri desteklemeyeceği yolundaki hükümler, çağdaş demokrasi koşullarına ters düşen sınırlamalardır. “**Siyasi amaç**”, “**siyasi faaliyette bulunma**”, “**bir siyasi partiye destek olma**”, vatandaşların bireysel olarak hakları olduğu gibi, bunların, belli bir amaçla kurdukları derneklerin amacına ulaşması için izleyecekleri politikaları saptamaları bakımından da kaçınılmazdır.

Bir derneğin amaçları doğrultusunda her türlü meşru desteği kabul etmesi, ya da bu amaçlarına hizmet eden politikallara eğilim göstermesi doğal karşılanmalıdır.

Tüzel kişiliklerin mutlaka bir parti hüviyetinde kurulması halinde siyasetle uğraşabileceği görüşü, kanımızca uygulamada denetimi de mümkün bulunmayan, bu nedenle de söz konusu özgürlüğün sürekli tehdit altında tutulmasına kapı açan bir düşünce tarzıdır.

Tüketiciyi korumaya yönelik bir kuruluşun (dernek, kooperatif, vakıf vb.) gene tüketicilerin büyük bir bölümünü temsil eden işçi kuruluşları ile dayanışma içerisinde olması kadar doğal bir ilişki her zaman belli bir politikanın izlenmesini de zorunlu kılabilir.

İktidara aday bir partinin veya iktidarın çalışanları koruyucu önlemler alacağı yolundaki programları elbetteki çalışanları temsil eden tüzel kişiliklerin amaçlarına uygun olmakla bunların desteklenmesi gerekli görülebilir.

Derneklerin yapılarının özelliğinin bir gereği olarak, siyasi partilerin hakları ile donatılmamaları yeterli bir yatırım ve düzenlemedir. Derneklerin, kişiler tarafından değil, organlar eli ile oluşabilecek suç teşkil eden eylemlerden ötürü kapatılmaları yada faalilettiren alıkonulmaları düşünülebilir. Bu konuların Anayasa da genel direktif niteliğinde yer alması doğal karşılanabilir. Derneklerin kanunların yetkili kıldığı merci ve hakim kararı dışında iktidara mensup, İçişleri Bakanlığınca kapatılabilmesi olanağı, bu hakkın özünü ortadan kaldıracı uygulama yoludur.

Kamu hizmeti görevlilerinin dernek kurma hakkına ayrıca sınırlamalar getirileceği veya bu özgürlüğü kullanabilmelerine engel olunacağına dair buyurucu hükümler ise meslek için maddi manevi gelişme ve dayanışma özgürlüğüne set çeken ve meslek kuruluşlarının etkinliğini ortadan kaldırmaya yönelik kurallardır. Ancak, mutlak surette tarafsızlık ilkelerine bağlı kalması zorunlu bulunan silâhlı kuvvetler ve kolluk kuvvetleri mensuplarının meslekleri ile ilgili dernek kurmaları ve bu derneklere üye olmaları ile ilgili sınırlayıcı esaslar kanunla düzenlenebilir. Bu yoldaki hükümlerin Anayasaya aktarılması Anayasa tekniğine de aykırıdır.

Sonuç olarak maddenin değiştirilmesi düşünüldükçe yukarıdaki metin önerilmiştir.

TOPLANTI VE GÖSTERİ YÜRÜYÜŞÜ DÜZENLEME HAKKI

MADDE (34) : “Herkes, önceden izin almadan, silâhsız

ve saldırsız toplantı ve gösteri, şart ve usulleri ile yetkili idari mercilerin gösteri yürüyüşünün yapılacağı yer ve güzergahı belirleme ve erteleme esasları kanunla düzenlenir.”

GEREKÇE :

Anayasa ile teminat altına alınmak istenen bu hak, demokratik işleyişe geçerlilik sağlayan, kişi ve kuruluşların temel hak ve özgürlükler konusunda kamuoyunu aydınlatıcı ve oluşturucu özellik taşıyan vazgeçilemez bir haktır.

Anayasa metninde, idari mercilere... kamu düzenini ciddi şekilde bozarak olayların çıkmazı veya millî güvenlik gereğinin ihlâl edilmesi veya Cumhuriyetin ana niteliklerini yok etme amacını güden fiillerin işlenmesinin kuvvetle muhtemel bulunması halinde belirli bir toplantı ve gösteri yürüyüşünü yasaklama veya erteleme yetkisinin ayrıntılı bir biçimde düzenlenmesine gerek yoktur. Çünkü genel güvenliği sağlayan ve Cumhuriyetin ana niteliklerini koruyan mevcut yasalar, toplantı ve gösteri yürüyüşlerinde de uygulanacaktır.

Yasa hükümleri ile düzenlenen hususların Anayasa’da belirlenmesi ve özellikle idari mercilere keyfi değerlendirme hakkı bahşedecek nitelikte “..fiillerin işlenmesinin kuvvetle muhtemel bulunması..” durumunun tesbiti yetkisi veren düzenlemelerin Anayasa’ya yer alması hakkın özünü zedeleyecektir.

Kaldı ki, madde metnindeki sair hususların; ülkenin içinde bulunduğu koşullar gereği günün şartlarına uygun biçimde kanunla belirlenmesi hukuk tekniğine daha uygun görülmektedir.

Maddenin son fıkrasında yer alan;

“**Dernekler, vakıflar ve sendikalar ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları kendi konu ve amaçları dışında toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleyemezler**” hükmü hakkın özünü yok edici niteliktedir. Böyle bir yasaklama, demokrasinin vazgeçilmez kurum ve kuruluşlarını işsiz bırakma sonucu doğuracaktır. özgürlükçü, çoğulcu ve katılımcı demokrasinin yerleşip gelişmesi demokratik kurum ve kuruluşların temel hak ve özgürlükleri serbestçe savunmaları, görüş ve düşüncelerini yasal yolları kullanarak kamuoyuna duyurmaları ile mümkündür.

Bu hakkın Anayasa ile, değişmez bir biçimde sınırlandırılması yasakçı düzenin hakim kılınması anlamına gelecektir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, madde metninin yukarıda belirtildiği biçimde değiştirilmesi önerilmiştir.

ÇALIŞMA HAKKI VE ÖDEVİ

MADDE (49) : Çalışma herkesin hakkı ve ödevidir.

Devlet, çalışanların insanca yaşaması ve çalışma hayatının kararlılık içinde gelişmesi için, sosyal, ekonomik ve mali tedbirlerle çalışanları korur ve çalışmayı destekler; işsizliği önleyici tedbirleri alır.

GEREKÇE :

Madde de yer alan “**çalışma herkesin hakkı ve ödevidir**” ilkesi aynen korunmuştur.

İkinci ve üçüncü fıkrasındaki hükümlerin yerine de 1961 Anayasasının 42 nci maddesinde olduğu gibi teklifteki hüküm getirilmiştir.

➔ **Maddenin üçüncü fıkrasındaki:** “Devlet, işçi - işveren ilişkilerinde çalışma barışının sağlanmasını kolaylaştırıcı ve koruyucu tedbirleri alır.” hükmü ile devlete sadece menfaatler dengesinin koruyuculuğu gibi kısıtlı ve 53. maddede yer alan toplu iş sözleşmesi yapma hakkının özünü etkileyici ve bu temel hakkı kullanılamaz hale getiren bir görev verilmiş istenmektedir. Madde gerekçesinde “**Devlet, işçi-işveren ilişkilerinin seyircisi değil dengeleyicisidir, devlet çalışma barışını koruyacak tedbirleri alacaktır. Bu anayasal direktif, devletin, taraf tutması anlamında değildir. Devlet çalışma barışının sürekli bozulması nedeniyle üretimin düşeceğinin, bunun ise son tahlilde ulusal hasılatın azalmasına yol açacağına bilincinde olarak davranacak, çalışma barışını koruyacaktır.**” denilmektedir. Çalışma hakkı ve ödevi konusunda devlete düşen görev, sadece işçi-işveren ilişkisi açısından bakılamaz. Böyle bir görüş, devletin “**sosyal devlet**” olma niteliği ile de bağdaştırılamaz.

Madde metni, toplu iş sözleşmesi hakkı nedeni ile uygulamada büyük sorunlar yaratacak bir düzenlemedir. Kaldı ki, devletin serbest toplu pazarlık esasına dayanan toplu iş sözleşmesi hakkının özünü zedelemeyen işçi-işveren ilişkilerindeki menfaatler dengesini nasıl sağlayacağı da belirgin olmadığı gibi devletin koruyucu olmaktan öteye çağdaş demokrasilerdeki uygulamalara, kazanılmış haklara ve uluslararası sözleşmelere de karşı bir müdahaleci tutuma yönlendirmektedir.

Uluslararası Çalışma Örgütü’nün sendika hakkı ve toplu pazarlık ilkelerinin uygulanmasına ilişkin 98 sayılı Sözleşmesinde : “**Toplu pazarlık hakkının yaygınlaştırılması toplu pazarlığın geliştirilmesinin hükümetlerin yükümlülüğü altında bulunduğu, bu yapılırken toplu sözleşme düzeninin müdahale kabul etmeyen özelliğinin dikkate alınacağı ve hükümetlerin serbest toplu pazarlığın geliştirilmesi için çaba sarf edecekleri**” ilke haline getirilmiştir. İşçi-işveren ilişkilerinde menfaatler dengesinin sağlanması ancak tarafların serbest iradelerine bakılmaksızın, akdin esaslı unsurlarının devletçe düzenlenmesi ile mümkün olabileceğinden, mevcut madde hükmü, uluslararası sözleşmelerdeki bu temel hak ve özgürlüklerle bağdaşmayan müdahaleci bir tutumla değil, özgürlükçü demokratik çağdaş yöntemlerle sağlanabilir.

Bu nedenlerle, uygulamada büyük sakıncalara yol açabilecek olan hükümlerin çıkartılarak maddenin teklif gibi düzenlenmesi uygun görülmektedir.

SENDİKA KURMA HAKKI

MADDE (51) : Çalışanlar ve işverenler, ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek için, önceden izin almaksızın, sendikalar ve üst kuruluşlar kurma, bunlara serbestçe üye olma ve üyelikten ayrılma hakkına sahiptirler.

Çalışanlar ve işverenler aynı anda birden fazla sendika üyesi olamazlar. Bu hakların kullanılışında uygulanacak şekil ve usuller kanunda gösterilir. Kanun, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün, Cumhuriyetin, milli güvenliğinin, kamu düzeninin ve genel ahlâkın korunması amacıyla sınırlar koyabilir.

Sendikaların ve üst kuruluşların tüzükleri, yönetim ve işlemleri demokratik esaslara aykırı olamaz.

GEREKÇE :

Anayasanın 51 ve 52 nci maddelerinde temel insan hakkı

olan “**sendika hakkı**”; “**sendika kurma hakkı**” ve “**sendikal faaliyet**” başlıkları altında düzenlenmiştir.

Düzenlemede bir yandan hakkın “**özü**” ciddi bir biçimde zedelenirken, diğer yandan Kanun ile düzenlenmesi gereken konular Anayasa hükmü haline getirilmiştir.

Uluslararası hukuka “**konu**” teşkil eden sendika hakkı bir bütündür ve sadece kuruluş özgürlüğünü değil, sendikal faaliyetleri de içerir.

Sendika hakkını düzenleyen “**uluslararası hukuk kurallarına**” göre,

1. Çalışanlar ve işverenler, ekonomik hak ve çıkarlarını korumak amacıyla sendika kurma ya da diledikleri sendikalara üye olma hakkına sahiptirler.

Bu haktan her çalışan yararlanacaktır.

Sendika kurmak için önceden izin almak gerekmemektedir.

2. Sendikalar ana tüzük ve yönetmeliklerini serbestçe düzenleme, yöneticilerini tam bir özgürlük içinde seçme, çalışmalarını ve iş programlarını özgürce belirleme hakkına sahiptir. Devlet bu hakları kısıtlayacak yada yasal bir biçimde kullanmasını engelleyecek müdahalelerden kaçınmakla yükümlüdür.

3. Sendikalar, federasyon ve konfederasyonlar kurma hakkına, bu örgütlerde, çalışanları ve işverenleri uluslararası düzeyde temsil eden kuruluşlara üye olma hakkına sahiptir. Federasyon ve konfederasyonlar da, sendikalara tanınan hak ve özgürlükten yararlanacaktır.

51 nci maddenin birinci fıkrasında yalnızca “**işçi ve işverenlerin**” sendika kurma hakkından söz edilerek, sendika kurma hakkından yalnızca işçi ve işverenlerin yararlanabileceği kabul edilmiştir. Bu hüküm, İnsan Hakları Evrensel Bildirisinin 23. İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetlerini Koruma Sözleşmesinin 11, ILO’nun 87, 111 ve 151 sayılı Sözleşmelerine (ki bunlardan çalışanların arzusuna tabi tutulamayacağına ilişkin olan 111 sayılı sözleşme ülkemizce de onaylanmıştır) aykırıdır.

Bu fıkranın, 1961 Anayasasının 46. maddesinin 1971 yılındaki değişiklikten önceki hali gibi tüm çalışanları kapsayacak şekilde değiştirilmesi gerekli görülmüştür.

51 nci maddede bir yandan işçilerin ve işverenlerin, önceden izin almaksızın sendikalar ve üst kuruluşlar kurma hakkı, uluslararası normlara uygun bir biçimde belirtilirken, diğer yandan, “**ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini koruma ve geliştirmek**” işlevi “**Üyelerin çalışma ilişkilerine**” hasredilerek, sendikaların çalışma alanı kısıtlanmaktadır.

Oysa sendikaların işçilerin ekonomik ve sosyal hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek işlevi sadece çalışma ilişkisine bağlı olarak sürdürülemez. Sendikalar Yasalar uygun olduğu sürece, çalışmalarını ve iş programlarını özgürce belirleyebilirler ve bunu sürdürebilirler.

Çalışanların haklarını ve menfaatlerini korumak ve geliştirmek düşüncesiyle “**sendika seçme özgürlüğü**”nden yararlanmaları uluslararası normların gereğidir. Bu çerçevede sendikalara üye olmak ve üyelikten ayrılmak serbest olmakla birlikte ayrıca “**hiç kimsenin sendikaya üye olmaya, üye kalmaya, üyelikten ayrılmaya zorlanamayacağı**”na ilişkin hükmün Anayasa’da düzenlenmesi yersizdir. Üye olmak ve üyelikten ayrılmak serbestisi bunu da içerir. İşçilerin ve işverenlerin birden fazla sendikaya üye olamayacakları ➔

önem taşır. Toplu sözleşme hakkının yaygınlaştırılması, aynı zamanda çalışma barışını kurabilmenin, işçi/işveren çıkar çelişkilerini akılcı dengelere kavuşturabilmenin ve işçilerle işverenler arasında çıkabilecek uyuşmazlıkları en aza indirebilmenin başlıca şartıdır.

Birleşmiş Milletler Uluslararası Çalışma Teşkilâtı'nın sendika hakkına ilişkin olarak benimsediği normlar, sendikaların çalışmalarını ve iş programlarını serbestçe belirleme hakkını tanıır. Çalışmaların başında da **"serbest toplu pazarlık"** hakkı gelir. Türkiye, Uluslararası Çalışma Teşkilâtının **"Toplu Pazarlık İlkelerinin Uygulanması"**'na ve **"Sendika Hakkının Korunması"**'na ilişkin 98 sayılı Sözleşmesini 8.8.1951 tarih, 5834 sayılı Kanun ile tasdik etmiş ve bu suretle serbest toplu pazarlık hakkının yaygınlaştırılmasını sağlamak yükümlülüğü altına girmiştir. 98 sayılı Sözleşmenin önemi, Uluslararası Çalışma Teşkilâtı Sendika Özgürlüklerini Koruma Komitesi'nin de belirttiği üzere, devletlerin toplu pazarlığın geliştirilmesi yükümlülüğüdür. Bu yapılırken, toplu sözleşme düzeninin **"müdahale kabul etmeyen özelliği"** dikkate alınacaktır; hükümetler (kamu makamları) **"serbest toplu pazarlığın geliştirilmesi için"** çaba sarfedeceklerdir.

Uluslararası Çalışma Teşkilâtı Sendika Özgürlüklerini Koruma Komitesi'nin belirttiği gibi,

a) İşçilerin tam bir özgürlük içinde toplu pazarlık yapabilmeleri temel bir sendikal haktır.

b) Çalışma koşulları işverenlerle serbestçe yapılan pazarlık sonucunda saptanmalıdır; bu da sendika özgürlüğünün zorunlu unsurlarından biridir. Kamu makamları bu hakkın kullanılmasını engelleyebilecek yada kısıtlayabilecek müdahalelerden kaçınmalıdır.

c) Kamu makamlarına ücretlerin, çalışma saatlerinin, izin haklarının ve diğer çeşitli iş şartlarının düzenlenmesi ve bu şartlara toplu sözleşmelerle uyulmasını öngören ve bu suretle aklın esaslı unsurlarının toplu pazarlık konusu yapılmamasını hüküm altına alan Yasa hükümleri 98 sayılı Sözleşmeye aykırıdır.

İş hukukuna özgü kurallar sosyal kamu düzeni hükümleridir; bunlar, özellikle toplu pazarlık hakkı açısından, altına inilemeyecek asgariyi düzenler. Sözleşme serbestisinin sınırını, Borçlar Kanununun 19. maddesi ile müteakip maddelerindeki unsurlar çizer. Yasaların emredici hükümlerine, ahlâk ve adaba aykırı olmayan düzenlemelerde sözleşme serbestisi vardır. Bu sınırlar aşılmadıkça, Kanunla düzenlenmiş olsun yada olmasın, tarafların **"serbestçe pazarlık edebilme hakkı"** vardır Sosyal kamu düzeni düşüncesiyle altına inilemeyecek asgarie karşın, çalışanlar yararına, Yasalarla öngörülenin üstüne çıkılabilmelidir, aksi halde toplu sözleşme yapma hakkı hiçbir anlam taşımaz, toplu pazarlık hakkı ortadan kalkmış olur.

Öte yandan, toplu iş sözleşmesi, işçilerin işverenlerle olan ilişkilerinde sendikaların da amacına uygun bir suretle işçilerin ekonomik ve sosyal durumlarını korumak veya düzeltmek için yapılır.

"Aynı dönemde, aynı işyeri için birden fazla toplu iş sözleşmesi yapıp, yapılamayacağı" ise, ilgili Kanuna terkedilmek ve orada sonuçlandırılmak gerekir.

GREV HAKKI

MADDE (54) : Çalışanlar toplu iş sözleşmesi yapılırken

uyuşmazlık çıkması veya işçi ve işçi teşekküllerine mevzuat veya toplu iş sözleşmesi ile sağlanmış hakların ihlâli hallerinde grev hakkına sahiptirler.

Grev hakkının ne şekilde kullanılacağı ile istisnaları kanunla düzenlenir.

GEREKÇE:

Anayasanın bu maddesi ile toplu iş sözleşmesi yapılırken uyuşmazlık çıkması halinde işçilerin grev hakkına sahip olacakları hususu düzenlenmiştir. Lokavt ise ekonomik şartlara bağlı bir uygulama olup **"gücsüzlerin korunması"** gibi çağdaş insanlığın evrensel bir değerini yansıtmadığı için Anayasal bir hak olmaz. Nitekim 1961 Anayasamızda da lokavt bir Anayasal hak olarak belirtilmemiş kanun koyucunun takdirine bırakılmıştır.

Madde gerekçesinde, **"Lokavt'ın Anayasal hak olarak tanınması bir denge fikrinin sonucudur."**, **"Sosyal alanda işçi ve işveren mücadelesi ederken eşit araçlar kullanılırsa, ancak o zaman bu mücadele topluma zarar verici olmaktan çıkar"** denilmektedir. Bu yargı toplum gerçeklerinden soyut bir düşünce ürünüdür. İşçi - işveren temelde eşit olanaklara sahip değildir. Temelde eşit olmayanların eşit mücadele araçları ile donatılmaları, dengeyi değil dengesizliğin sürdürülmesini sağlar. İşçinin emeğinin karşılığını almak için işverenin de bu talebi asgari düzeyde tutmak için mücadele etmeleride ancak yasal sınırların dışına çıkan eylemler topluma zarar verebilir. Liberalizmin geçerli olduğu 19. yüzyıl Avrupasında görülmüştür ki, emeğin bir meta gibi serbest piyasaya değeri ile satın alındığı o devirlerde emek sınırsız bir istismar konusu olmuş ve buna bir tepki olarakta markeizm doktrini geniş bir ilgi görmüştür. İşte bu nedenden ki, Devletler sosyal ve ekonomik hayata da müdahale edilmesi gerektiğini duyarak sosyal politika alınanda, çalışanları koruyucu bir takım tedbirler almak zorunluluğunu duymuşlar ve klâsik Devlet kavramı sosyal Devlet haline dönüşmüştür. Sosyal adalet, gücsüzlerin güçlülere karşı korunmasını öngörür. İşçinin grev hakkı, işverenlerle yapılacak serbest pazarlıkta emeğin korunması amacına yöneliktir. Lokavt ise emeği tehdit aracıdır. İşçi, üretimden insan onuruna yaraşacak bir biçimde yaşam koşuluna kavuşabilmek için zorunlu olan adil bir pay alma veya haklarının korunması amacıyla grev hakkına muhtaçtır. İşveren bu payı vermemek için lokavt silâhını kullanır. Grev de, sosyal bir dengenin kurulması, lokavtta ise bu dengenin gerçekleşmemesi amacı yatmaktadır. Bu bakımdan, Lokavt'ın bir Anayasal hak olarak düzenlenmesi Devletin sosyal devlet olma ve koruyuculuk nitelikleri ile de bağdaştırılmaz. Gerçek denge, grev hakkının muadili olarak işverenlerinde lokavt hakkı ile techiz edilmesi suretiyle kurulamaz. Kaldiki, 1961 Anayasasında lokavt bir anayasal hak olarak tanınmadığı halde 275 sayılı Yasa ile işverenlere tanınmıştır. Lokavt, gerekirse özel kanunla düzenlenebilir. Böylece de günün koşulları dikkate alınmak suretiyle düzenlemeler yapılabilmesi bakımından Anayasa esneklik verilmiş olur.

Anayasada grev hakkı sadece toplu iş sözleşmesi yapımından doğan menfaat uyuşmazlıklarına hasredilerek hak grevi yolu tıkanmıştır. Gerekçede, **"Mahkemelere saygı ve çalışma barışı ilkeleri hak grevinin yasaklanmasına amil olmuştur"** denilmektedir. Bütün ileri ülkelerde olduğu gibi grev hakkı işçilerin ekonomik ve sosyal durumlarını korumak ve düzeltmek için son çare olarak başvuracakları araçtır. Bir menfaatin sağlanması kadar bir hakkın korunmasında önemlidir. Bunları yek diğerinden ayırmak grev hakkını geniş ölçüde sınırlamak olur.

Her ne kadar hak ihlallerinde işçilerin dava yoluna başvurmaları mümkün ise de, işverenlerin mevzuattan veya sözleşmelerden doğan haklarını topluca ihlâl etmeleri halinde işçilerin teker teker mahkemeye başvurarak bu haklarını sağlamada katlanacağı külfetler ve zaman faktörü hiçte küçümsenemez. Bu ihtiyaç Mahkemelere saygısızlık değildir. Çalışma barışıda hak grevi yolunun tıkanması ile sağlanamaz. Çalışma barışı haklara saygıyı gerekli kılar. Dava yolu zaman alıcı ve pahalı bir yoldur. Örneğin, işçinin 3.000,— TL.lik bir hakkı için dava açması gerektiği düşünülürse yürürlükteki mevzuatımıza göre sadece Mahkeme harç ve masrafı olarak en az 10.000,— TL.lik bir peşin ödemeye gerek vardır. Davanın takip ve sonuca ulaşması için katlanılacak külfetlerde ayrıdır. Kaldı ki, işçi haklarına saygılı işverenler yönünden de hak grevi bir baskı aracı değildir. Hak grevi yoluna başvurmak işçiler ve buna karar verenler için riskli bir durum olacağı cihetle bu hakların özenle kullanılmak isteneceğinden kuşku duyulmamalıdır. Ayrıca, hak grevinin Mahkemelerde de tedbiren durdurulabilmesi yolunun yasal düzenlemelerle mümkün kılınması dahi bu hakkın kötüye kullanılmasına imkan vermiyecektir.

Yürürlükteki hukuk kurallarına göre, hakların kötüye kullanılması yasalarca korunmamaktadır. Medeni Kanunun 2 nci maddesinde bu husus açıkca belirlenmiştir. Keza, bir hakkın kullanılmasında milli servetin tahribi yolu de açık değildir. Grev uygulamasında, yasalara aykırı davranışta bulunulması ve bir takım zararlara neden olunması da esasen Genel ve Özel yasalarda yeni ve hukuki müeyyideleri vardır. Yürürlükteki hukuk kurallarının dahi olanak tanımadığı bu gibi durumların Anayasa maddesi haline getirilmek istenmesi tasvip edilir bir davranış olmadıktan başka Anayasa tekniği ile de bağdaştırılamaz. Anayasalarda temel hak ve ilkeler belirlenir, gerekiyorsa detaylar özel kanunlarla düzenlenir.

Grev ve özel yasada kabul edildiği takdirde Lokavt'ın hangi esaslarla yapılacağı ve uyuşmazlıkların çözüm yolları bir Anayasa konusu değildir. Bu bakımdan uyuşmazlıkların Yüksek Hakem Kurulunca çözümleneceğine ilişkin bir hükme de gerek yoktur. Bunlar tamamen detay hükümleridir. Peşinen böyle bir hükmün kabulü serbest pazarlık ve grev hakkının özünü zedelemektedir.

Madde metninde yer alan **"Siyasal amaçlı grev ve lokavt, dayanışma grev ve lokavt, genel grev ve lokavt, işyeri işgali, verim düşürme ve direnişler yasaktır"** hükmünün de hiçbir anlamı ve dayanağı yoktur.

Grevin amacı belirlidir. Bu amaç ve yasada belirlenecek usul ve esaslar dışındaki tüm eylemlerin ise yasal olmayacağı kuşkusuzdur. Yasalarla haklar ve yasaklar düzenlenir, var olan bir şeyin varlığı varsayımından hareketle bunun yokluğuna işaret etmenin anlamsızlığı ortadadır. Hele Anayasa gibi temel kuraları içeren bir yasada böyle detay hükümlerin yer alması gereksizdir.

Keza, greve katılmayanlarını işyerinde çalışmalarının da hiçbir şekilde engellenmemesini öngören bir hükümde Anayasa'da yeri olmamak gerekir. Anayasa bir özel Kanun değildir. Bu düşüncelerle 54 ncü maddenin yukarıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmesi önerilmektedir.

ÜYELİKLE BAĞDAŞMAYAN İŞLER

MADDE (82) : Fıkra / Bir

"Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Devlete ve diğer kamu tüzel kişilerinde ve bunlara bağlı kuruluşlarda; Devletin veya diğer kamu tüzel kişilerinin ve bunlara bağlı kuruluşlarda; Devletin veya diğer kamu tüzel kişilerinin doğrudan doğruya yada dolaylı olarak katıldığı teşebbüs ve ortaklıklarda, özel gelir kaynakları ve özel imkanları kanunla sağlanmış kamu yararına çalışan derneklerin ve Devletten yardım sağlayan ve vergi muafiyeti olan vakıfların yönetim ve denetim kurullarında görev alamazlar, vekili olamazlar, herhangi bir taahhüt işini doğrudan veya dolaylı olarak kabul edemezler, temsilcilik ve hakemlik yapamazlar..."

GEREKÇE :

Siyasi faaliyette bulunma hakkı kişilere tanınmış temel haklardandır. Bir sendika yöneticisinin bu hakkı kullanarak Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeliğine seçilmiş olması halinde, sendikadaki yöneticilik sıfatının ortadan kaldırılmasına yönelik Anayasa düzenlemesi demokratik ilkelere ters düşmektedir. Sendika yöneticisi yada vekilinin seçilme hakkını sınırlandıran bir düzenleme çoğulcu katılımcı ve özgürlükçü rejimlerle bağdaştırılamaz.

Bu düşüncelerle, Anayasa ile getirilen bu sınırlama ve yasaklamanın kaldırılması demokrasinin gerçek anlamı ile hayata geçirilmesi bakımından kaçınılmaz görülmüştür.

KAMU HİZMETİ GÖREVLİLERİ İLE İLGİLİ HÜKÜMLER

1. GENEL İLKELER

MADDE (128) : Fıkra / Bir

"Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esasına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslı ve sürekli görevler, memurlar eliyle yürütülür."

GEREKÇE:

Genel idare esaslarına göre yürütülecek kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslı ve sürekli görevlerin **"memurlar"** eliyle yürütülmesi asıldır.

Anayasanın birinci fıkrası sonunda, anılan hizmetlerin memurlarla birlikte **"diğer kamu görevlileri"** tarafından yürütüleceğine ilişkin ifade, uygulamada uyuşmazlıklara, belirsizliklere ve yorum farklılıkları sonucu çalışma barışının bozulmasına yol açmaktadır. Nitekim, iktidarlar tarafından ortaya konulan, **"sözleşmeli personel"** tasarrufunun hukuki tanımı yapılamamaktadır. İktidar bu statünün **"diğer kamu görevlileri"** statüsü olduğunu iddia etmekte, böylece çalışanları sendikalaşma ve toplu sözleşme düzeninden koparabilmektedir.

Gerek Anayasada gerek diğer yasalarda **"diğer kamu görevlileri"** açık olarak tanımlanmamıştır. Böyle olunca, çalışanların bir kısmının idari tasarruflarca işçilik haklarından mahrum bırakılmalarına yol açan **"diğer kamu görevlileri"** ibaresinin madde metninden çıkarılması gerekli görülmüştür.

ZİYARET

MALİYE BAKANI KAHVECİ, TÜRK-İŞ'te..

Maliye ve Gümrük Bakanı Adnan Kahveci, TÜRK-İŞ'e gelerek Genel Başkan Şevket Yılmaz'la görüştü. 1 Haziran günü gerçekleşen ziyaret sırasında TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu üyeleri de bulundu.

Görüşmede, işçilerin bazı istek ve sorunları bakan'a iletilerek, çözüm sağlanması istendi. Maliye ve Gümrük Bakanı Adnan Kahveci'nin ziyareti sırasında TÜRK-İŞ üyesi bazı sendikaların başkanları da bulundu.

FEDERAL ALMAN GAZETECİLER TÜRK-İŞ'İ ZİYARET ETTİ..

Friedrich Ebert Vakfı'nın mübadele programı çerçevesinde Türkiye'ye gelen Federal Almanya'lı gazeteciler, TÜRK-İŞ'i ziyaret etti.

Türkiye'deki çalışma hayatının durumu ve sorunları konusunda TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa Başoğlu**'yla görüşen yabancı gazetecilere, TÜRK-İŞ'in çalışmalarını hakkında bilgi verildi.

Bu ziyaret sırasında konuk gazetecilerin sorularını cevaplayan **Başoğlu**, 12 Eylül 1980'den sonra Anayasa, sendikalar yasaları ile iş yasalarında yapılan değişikliklerle işçilerin ve dar gelirli orta kesim insanların haklarının geriye götürüldüğünü söyledi.

Başoğlu, TÜRK-İŞ'in 1986 yılından itibaren kabul ettiği eylem programı çerçevesinde uyguladığı kapalı salon toplantıları, mitingler, yemek boykotu, toplu vizite eylemleri ve öteki eylem türleri ile iktidar partisi ANAP'a karşı mücadele verdiğini, bunda da başarılı olduğunu anlattı.

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Başoğlu, Türkiye'de demokrasi sorunu bulunduğunu ve amaçlarının demokrasinin tüm kurum ve

kurallarıyla yerleştirmek olduğunu belirterek özetle şöyle dedi:

“— **TÜRK-İŞ**, 12 Eylül askeri müdahalesiyle geriye götürülen sendikal hakların yeniden tesisi ve askıya alınan demokrasiye çağdaş bir görünüm kazandırma mücadelesi veriyor. Demokrasiyi çağdaş düzeye getirilmesi için Askeri Yönetimin devamı olan ANAP Hükümeti ile şiddetli bir mücadele içindeyiz. Değişik zamanlarda sendikalar yasasında bazı değişik

lik yapılmış ise de bu yetersizdir. **TÜRK-İŞ**, demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla yerleşmesi mücadelesini sürdürecektir.”

TÜRK-İŞ'i ziyaret eden Federal Alman gazetecilerin adları şöyle: **Thomas GIESEN** (General Anzeiger-Bonn), **Rainer BITTER-MANN** (Deutschlandfunk-Köln), **Ernest W. HEBEKER** (Südkurier-Konstanz), **Martin BODENSTEIN** (Neue Westfaelische Zeitung - Bielefeld)

Federal Alman gazeteciler, çalışma hayatının sorunları konusunda TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Başoğlu'ndan bilgi aldılar.

FEDERAL ALMAN BAYAN SENDİKACILARIN ZİYARETİ..

Federal Alman Sendikalar Birliği (DGB)ne bağlı çeşitli iş-kolu sendikalarından 15 bayan sendika temsilcisi, geçtiğimiz günlerde, Türk-İş Genel Merkezini ziyaret etti.

Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa Başoğlu** ile görüşen konuk bayan sendikacılar, ülkemizdeki çalışma hayatına ilişkin bilgi aldılar.

Türk-İş Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa Başoğlu**, F. Alman Bayan sendika temsilcilerinin sorularını cevaplandırırken, 1980 sonrası çıkarılan antidemokratik yasalar ve siyasi iktidarın olumsuz tutumu yüzünden, işçi haklarının devamlı gerilediğini ve bu

haklara yeniden kavuşabilmek için, Türk-İş ve bağlı kuruluşların

sürekli şekilde demokratik mücadeleye verdiğini söyledi.

Federal Alman Sendikalar Birliği Üyesi 15 bayan sendikacı TÜRK-İŞ'i ziyaret ederek, Başoğlu ile görüştüler..

TARIM-İŞ, BAŞKANLAR KURULU TOPLANTISI..

Tarım-İş Sendikası 22 Mayıs tarihinde Ankara'da toplanarak sona eren TİGEM ve AOÇ grevleri ile tarafsız arabulucu aşamasında olan il müdürlükleri sözleşmesini ele aldı.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Şevket Yılmaz**'ın da katıldığı toplantıyı bir konuşma ile açan **Sabri Özdeş**, "Toplu sözleşmelerde ve diğer önemli konularda birliktelik sağlayarak mücadele ettiğimiz takdirde, daha iyi sonuçlar elde edebiliriz." dedi. TÜRK-İŞ Genel Başkanı **Şevket YILMAZ** da, "Hükümet ve işverenler, işçiyi, TÜRK-İŞ'e ve sendikalarına karşı nasıl kışkırtabiliriz, düşüncesinin hesabı içindedirler" dedi.

ŞEVKET YILMAZ'IN SÖZLERİ

Tarım -İş Başkanlar Kuruluna katılan TÜRK-İŞ Genel Başkanı **YALMAZ**, yaptığı konuşmada özetle şu görüşlere yer verdi:

"Tarım-İş Sendikamız, tüm bölgelerde yaptığımız eylemlerde ve kendi grevlerinde en iyi dayanışmayı gösteren sendikamız olmuştur. Bu dayanışmanın sonucudur ki, iyi bir sözleşme ile üyelerinize yeni ekonomik ve sosyal haklar elde edilmiştir.

Gerek TÜRK-İŞ'in, gerekse TARIM-İŞ'in haklı mücadelelerini

Toplantıda bir konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Başkanı **YILMAZ**, "demokrasinin kardeşi olan hür sendikacılık yasaksız olmalıdır..." dedi.

görmek istemeyen bir iktidarla karşı karşıyayız. Demokrasinin kardeşi olan hür sendikacılık, yasaksız olmalıdır.

Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'nun sözleşmeleri arasında yer-

alan 98 ve 111 sayılı sözleşmeler, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilerek kanunlaşmış bulunmaktadır. Ancak, son 4 yıldır bu sözleşmelerin uygulanmaması yüzünden, Türkiye ILO'nun şikâyet gündeminden düşmemektedir."

TARIM-İŞ Başkanlar Kurulu toplantı sırasında

YİNE ILO ÜZERİNE..

Kısa adı ILO olan Birleşmiş Milletler Çalışma Teşkilatının yıllık konferansı, mutad olduğu üzere bu yıl da Haziran ayı içinde İsviçre'nin Cenevre kentinde toplanıyor. Hükümet, İşçi ve İşveren delegeleriyle teknik müşavirlerin bir ay süre ile izleyecekleri bu çalışma konferansının önemini yeterince kavrayabildiğimizi, konferansta ele alınan konulara gereken önemi verebildiğimizi acaba gerçekten ileri sürebilirmiyiz? Ülkemizin milletlerarası çıkarları açısından bu önemli kuruluşun eleştirilerine hedef olmaktan, raporlarında tenkit konusu yapılmaktan çıkabildiğimizi söyleyebilir miyiz? Üzülererek belirteyim ki bu soruların cevabı malesef hayır'dır!..

Ara rejimlerin getirdiği hak kısıntıları ve ILO sözleşmelerine uyumluluk açısından katettiğimiz mesafe, Ülkemizi Aplikasyon Komitesinde tartışma konusu olmaktan çıkarabilecek düzeyde değil. Demokrasimiz adına övünülecek çalışma ve çabalar yeterli olabilseydi, uluslararası çalışma konferanslarında tartışma konusu olan ülkeler arasında yer alırmıydık? Anayasa ve yasalarda kaynaklanan sıkıntılar yerli yerinde durdukça, bu sıkıntıları giderecek Anayasa ve yasalarda gerekli değişiklikler yapılmadıkça, çalışma başını sürekli kılacak köklü tedbirler alınmadıkça, haklı haksız eleştirilerin muhatabı olmaya mahkûmuz.

ILO yaptırımcı bir kuruluş değildir. ILO'da ele alınarak değerlendirilen ve raporlara konu edilen ülkeler, ILO Ana tüzüğü ve kendilerinin onayladıkları sözleşme veya tavsiye kararları açısından sorumluluk taşırlar. Türkiye, Uluslararası Çalışma teşkilatının son derece önemli iki sözleşmesinden birisini onaylamış, diğerini henüz onaylamamış bir ülkedir. 87 sayılı sözleşme Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından ve Türk Hükümetince onaylanmış değildir. 98 sayılı sözleşme ise, bizim de onaylayan ülkeler arasında bulunduğumuz uluslararası bir sözleşmedir. Bunların yanı sıra, onayladığımız bir

çok sözleşme bulunmakta, onaylamadığımız sözleşmeler de önemli bir yer tutmaktadır. Bu yol da Ülkemiz 98 sayılı sözleşmenin uygulanması açısından bir hayli sıkıntıya girecektir! Toplu İş sözleşmelerinin uygulanması ve uyumazlık halinde GREV hakkının uygulamaları bakımından Türkiye eleştirilen bir ülkedir. Bu eleştirilerin dozu 4 Haziranda başlayıp 26 Hazirana kadar sürecek Konferans sırasında ortaya çıkacaktır.

ILO Konferansının başlamasına rağmen, (bu satırların yazıldığı sırada) Ülkemizde, Kamu kesimi sözleşmelerinde henüz somut bir neticeye ulaşılamamış, sözleşmelerin akıbeti belli olamamıştı. Ancak belediyelerimizde özellikle İstanbul Belediyesinde işçilerin direnişleri sonucu imzalanan toplu iş sözleşmesiyle elde edilen haklar, çalışanları memnun edebilecek bir düzeye ulaşmıştır. Ne var ki, bu sefer de bazı çevrelerin tahrikleriyle, bazı basın organlarımızın bu sözleşme karşısında olumsuz bir tavır içine girdikleri gözlemlenmiştir. Açıkça bilinmesi gereken nokta şudur: Gelişmiş ülkelerin pek çoğunda başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere, kirli, pis ve tiksindirici işlerde çalışanlarla Petrol, Maden ve Metal gibi özellikleri bulunan sektörlerde ayrıcalıklı ücretler uygulanır ve verilen ya da sözleşmeler yolu ile elde edilen bu ücretler yadırganmaz, çok görülüp eleştirilmez!

Demokrasimiz gelişip kökleştikçe, bazı alışkanlıklarımızı bırakıp hakkı teslim ederek doğrularda buluşacak ve böylelikle demokrasimizi özlenen, kalıcı hale getireceğiz. Demokrasiyi kalıcı hale getirmenin bir yolu da Uluslararası kurallara, kararlara ve sözleşmelere uyumdan geçer. İşte ILO'yu bu sebeple önemli buluyor ve siyasi iktidarın, bu konferansta ülkemizi eleştiri konusu yapan kısıntıları bir an önce giderme konusunda yürekli adımlar atmasını bekliyoruz. Tabii bizim isteğimiz, çalışanlara kulaklarını tıkayanların duyarlı hale gelmeleridir.

SOSYAL GÜVENLİK HİZMETLERİNİN RASYONALİZASYONU

Sosyal güvenlik her ülkenin sosyal yaşamında, dini inançlarında, örf ve adetlerinde, ekonomik ilişkilerinde varolan bir sistemdir. Bu gizli sistem, yasalarla daha geniş ve etkin hale getirilmiş, riskler toplumsal bir ayıp olmaktan çıkarılmış, kişisel istek ve duygulara bırakılmamış, çağdaş ve anayasal bir hak haline getirilmiştir.

H. Avni YAZICI

TÜRK-İŞ Sosyal Güvenlik
Uzmanı

Çalışma gücünü, beden ve ruh sağlığını devam ettirmek her insanın önem verdiği bir olgudur.

Ancak, toplumsal yaşamdaki gelişmeler sonucu, bazı risklerin varlığı ve kaçınılmazlığı da olağan bir durum olarak görülmelidir. Önemli olan elde olmayan bu risklere karşı tüm insanlarımızı koruyucu önlemlerin zamanında alınmasıdır.

Çalışma hayatından, toplumsal yaşamdan ve yaşlılıktan ileri gelecek devamlı ve geçici gelir kayıplarına karşı insanlarımızı ve ailelerini korumak sosyal güvenliğin özünü teşkil etmektedir. Önemli olan bu insanları ihtiyaçlarının pençesinden ve esaretinden kurtarmak kadar,

onlara ve ailelerine önce bu güvenceyi vermek, sonra da insanca yaşamalarını sağlayıcı yasal düzenlemeler yapmak ve teşkilâtları kurmaktır.

Çağımızda sosyal güvenlik, kişisel duyguların ötesinde, çağdaş ve anayasal bir hak olarak kabul edilmektedir. Hatta bu yönde o kadar ileri gidilmektedir ki; ülkelerin gelişmişliği o ülkede sosyal güvenliğin etkinliği ve yaygınlığı ile ölçülebilmektedir.

Çağdaş ülkeler kader kurbanı sözcüğünü literatürlerinden çıkarmışlar ve tanrının yarattığı her insanın, kendi şartları içinde insanlık onuruna yaraşır bir yaşama sahip olabilmesi

için, gerekli her türlü hukuki düzenlemeleri yapmışlar, sosyal ve ekonomik önlemleri de almış bulunmaktadırlar.

Aslında sosyal güvenlik her ülkenin sosyal yaşamında, dini inançlarında, örf ve adetlerinde, ekonomik ilişkilerinde varolan bir sistemdir. Bu gizli sistem, yasalarla daha geniş ve etkin hale getirilmiş ve riskler toplumsal bir ayıp olmaktan çıkarılmış, kişisel istek ve duygulara bırakılmamış, çağdaş ve anayasal bir hak haline getirilmiştir.

SOSYAL GÜVENLİK KURULUŞLARINDAN BEKLENTİLER

Ülkemizde sosyal güvenlik hizmetleri ayrı ayrı kuruluşlarca farklı normlarla yürütülmektedir. İnsanların sosyal, ekonomik ve kültürel ihtiyaçları farklı olsa dahi, asgari seviyede büyük ayrılıklar göstermesi mümkün değildir. Yani hangi kuruluşca yürütülürse yürütülsün normlarda, asgari seviyede birlik ve yeterlilik şarttır.

Olaya bu açıdan bakıldığında, 3 sosyal güvenlik kuruluşunun (T.C. Emekli Sandığı, SSK, Bağ-Kur) asgari seviyede çok farklı görünümünde olduğu görülecektir. Bir de bu kuruluşların kendi içlerindeki farklılıklar vardır ki; bu hizmetlerdeki farklılıkları sosyal güvenlik kavramının karşılığı hizmetler olarak kabullenmek asla mümkün değildir.

Yazılı basın sosyal güvenlik hizmetlerinin uygulamasına gereğince yer ayırdığından kamuoyu olarak bu hususta her zaman bilgi sahibi olmamız mümkündür. Ancak dikkatimizi çeken husus uygulamaların ve uygulamalarda bazı kişilerce takınılan tavrın hiç de sosyal güvenlik esprisine uygun olmadığı yönündedir.

Olayı kısa bir örnekle izaha çalışacağım. 1960'lı yıllarda sigortalı olan bir vatandaş, halen hamallıkla geçinmekte ve SSK'ya isteğe bağlı olarak prim ödemektedir. İlgili Kurum ünitesine emeklilik için başvurmuş fakat süresi dolmadığından talebi reddolunmuş ve mülkiyet sigortasından talepte bulunması önerilmiştir. Ayrıca, yaşlılık sigortasından emekliliğine 5 yıl kaldığı da ifade olmuştur.

Aynı şahıs, aynı üniteye 3 defa gönderilmiş ve yetkililerle konuşulmuş, 2 sigorta sicil numarası olduğu bildirilmiş, ayrıca işyerinden 1960'lı yıllara ait çalışmalarıyla ilgili yazı alın-

mış neticede Temmuz/1990'da emeklilik için Kuruma müracaat etmesi sağlanmıştır.

Bu şahıs hamallıkla hayatını kazanmaktadır. Ama sosyal güvenlik bilinci vardır. O, taşra ünitesine 3 defa gönderilmiştir. Sosyal güvenliği için küçük bütçesinden fedakarlık yapabilmektedir.

Bu bakımdan;

— Sosyal güvenlik hizmetleri zamanında yerine getirilmeli ve ilgililerin sosyal, ekonomik ve kültürel durumları gözönüne alınarak görüşleri alınmalı ve yardımcı olunmalıdır.

— Her türlü emekli aylıkları zamanında bağlanmalıdır.

— Vatandaşların müracaatlarda zamanında cevap verilmelidir. Ama mutlaka cevap verilmelidir.

— Sağlık hizmetleri bir işkence ve ızdırap kaynağı olmaktan çıkarılmalıdır.

— Emekli aylıkları bağlanırken çok dikkatli olunmalı, yapılacak bir yanlışlığın, muhatabın sosyal ve ekonomik hayatında yaratacağı tahribat ve moral çöküntüsü gözönünde bulundurulmalıdır. Olay yapılan bir yanlışlığın tashihi olarak kabul edilmemelidir.

— İleride ihtilafa neden olacak uygulamalardan kaçınılmalıdır. Bu sebeple yasal düzenlemeler yapılırken uygulayıcıların ve teknik adamların görüşleri alınmalı ve objektif bir şekilde değerlendirilmelidir.

— Çalışanları temsil eden baskı guruplarının görüşleri her düzenlemede alınmalı, bu kuruluşların talepleri mutlaka değerlendirilmeli ve zamanında cevaplandırılmalıdır.

— Sosyal güvenlik kuruluşları kendi içinde organize olurken ve teşkilat bünyesinde değişiklikler yapılırken, beşeri yönden siyasi kadrolaşmadan mutlaka kaçınılmalıdır.

— Sosyal güvenlik kuruluşlarının fonları siyasi mülâhazalarla kullanılmamalı, bilâkis bu fonların azami seviyede değerlendirilmesi için gerekli önlemler alınmalı, kolaylıklar gösterilmeli ve yasal düzenlemelere gidilmelidir. Hatta bu kuruluşlara Devlet katkısı gündeme gelmelidir.

— Çalışma hayatını düzenleyen işçi-işveren ve hükümet üçlüsü arasındaki ilişkilerde ve yasal düzenlemelerde taraf tutucu tutum ve davranışlardan kaçınılmalıdır.

— Çalışanların sosyal güvenlikle ilgili özelemlerine cevap verebilmek, yani hizmetleri ve ilişkileri düzenleyebilmek o özelemleri bilmek

TOPLU SÖZLEŞME KOORDİNASYON KOMİSYONU, TEZKOOP-İŞ'İN DİSİPLİN KURULUNA SEVKİNİ İSTEDİ

TÜRK-İŞ bünyesindeki "TOPLU SÖZLEŞME KOORDİNASYON KOMİSYONU" "Toplu İş Sözleşmelerini Birlikte Sonuçlandırma İlkesini" "ihlâl ettiği gerekçesiyle TEZKOOP-İŞ Sendikasının disiplin kuruluna sevk edilmesi için Türk-İş Yönetim Kuruluna öneride bulundu.

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri **Mustafa BAŞOĞLU**'nun yönetiminde 25 Mayıs günü toplanan "KOORDİNASYON KOMİSYONU"nun bu konudaki kararında şöyle denildi:

"Genel Başkanı da Komisyonumuzun üyesi olan TEZKOOP-İŞ Sendikası ile KAMU-İŞ arasında bağitlanan sözleşmenin 20 Mayıs 1990 tarihli 'anlaşma tutanağı'ni inceleyen Komisyon Üyeleri, TÜRK-İŞ BAŞKANLAR KURULU ile KOORDİNASYON KOMİSYONU'nun, 'toplular iş sözleşmelerini birlikte sonuçlandırma' ilkesine aykırı davranıldığı yanı sıra, sözleşme ile sağlanan hakların yetersiz ve komisyon tarafından belirlenen hedeflerin altında kaldığı görü-

şüne varmıştır. Komisyonumuz anlaşma ile elde edilen sonuçların, işçi haklarını geliştirmek bir yana, gerilettiğini saptamıştır.

Komisyonumuz bu görüşler doğrultusunda, 'birlikte mücadele ve sözleşmeleri birlikte sonuçlandırma' yolundaki ilke kararına ters düşen TEZKOOP-İŞ Sendikasının TÜRK-İŞ DİSİPLİN KURULU'na sevk için, TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU'na öneri götürülmesini kararlaştırmıştır."

ve değer vermekle mümkün olacağından bu hizmetleri yürütenlerin devamlı eğitilmelerinin gerektiği unutulmamalıdır. Hatta kendilerinin de bir başka kuruluştan aynı hizmetleri isteyeceği ve aynı özlemleri ve sıkıntıları duyacağı hatırlatılmalıdır.

Tabiidir ki, çalışanların da bazı hususlara dikkat etmesi gerekmektedir. Bilhassa sigortalı çalışanlar, işverenlerce Kuruma bildirilen çalışmalarına ait 4 aylık sigorta prim bordrolarını asıldıkları mahallerde mutlaka incelemeli veya incelettirmeli, sigorta sicil no, ad ve soyadı ile prim ödeme gün sayısı ve sigorta primine ait kazançlar yönünden kontrol etmelidirler. Bu bildirimlerdeki yanlışlıkların ve farklılıkların emekli işlemleri yapılırken sorun yaratacağı unutulmamalıdır.

Yine her sigortalının bir sigorta sicil numarası olacağı ve hizmetlerinin bu sigorta sicil numarasında birleştirilmesi gerekmektedir. İş ve işyeri değişikliklerinde meydana gelen ikinci veya üçüncü sigorta sicil numaralarında geçen hizmetlerin ilk sigorta sicil numarasında birleştirilmesi işlemleri vakit geçirilmeden yapılmalıdır.

Ayrıca emekli süresi dolmadan diğer sosyal güvenlik kuruluşlarında geçen hizmetlerin son kuruluşta toplanması işlemlerine zamanında başvurulmalıdır.

Prim ödeme gün sayıları kadar, Kuruma bildirilen sigorta primine esas kazançların da ta-

kibi ve eksik bildirimlerin önlenmesi sigortalılarımız yönünden önemlidir.

Tabiidir ki en önemli husus emeklilere yaşamlarını insanca devam ettirecek kadar emekli aylığı ve hizmeti vermek ve onları enflasyon canavarı kadar sosyal bunalımlardan koruyucu önlemleri zamanında almaktır.

SONUÇ

Sosyal güvenlik hizmeti götürenler gibi, bu hizmetten istifade edenler de bu ülkenin insanlarıdır. Birbirlerine kırlmadan, sevgiyle, saygıyla bu kutsal hizmetin yürütümüne yardımcı olmalıdırlar.

Unutulmamalıdır ki, bu işin şerefi kadar sorumluluğu ve vebali de vardır. Çünkü herkes yaşlanacak ve birgün emekli olacaktır.

Demokratik yönetim, güler yüzlü, hoşgörülü, aydınlatıcı, kolaylaştırıcı, emeğe saygılı ve sevecendir. Modern sevk ve idareden beklenen sür'atli, kaliteli ve ucuz hizmetin ancak bu vasıflara sahip insanların yönettiği kuruluşlardan beklenileceği hususu, ülke yönetiminden ve sosyal güvenlik kuruluşlarının yönetimin-den sorumlu kişi ve kuruluşlarca unutulmamalıdır.

BU VERGİ KAÇAĞINA GÖZ YUMULAMAZ..

İsmail SADIK

“GÜNEYDOĞU Anadolu Olayları”, ülkemizin bir numaralı sorunu. Milli sorunu. Toplumumuzun gündeminde, sürekli kalması olağandır, normaldir. Ancak; kamuoyumuz, öylesine gereksiz şeylerle meşgul ediliyor ki; insan şaşırmasın, hayret etmeden yapamıyor.

19-25 Mart tarihleri arasında anımsayacaksınız; ülkemizde ilk kez bir **“VERGİ HAFTASI”** düzenlendi. TC. Devleti için, **“Güneydoğu Olayları”** kadar önemli bir konuydu **“Vergi Haftası”**. TRT'nin haber bültenlerinde de yer almasıydı; çoğumuzun haberi olmayacaktı bu **“Hafta”**

dan.. Ne yazık ki kurum ve kuruluşlarımız; başta partilerimiz olmak üzere gereken ilgiyi gösteremediler.. görteremediler bu haftaya. Tabii, bazı yayın organlarımız da. Kısacası; **“güme gitti”** vergi ağırlığımızı tartışmak...

TAHSİLATINI ve artışını sağlamak amacıyla bir **“VERGİ PAKETİ”** hazırlığı yaparken; istifa etme durumunda bırakılan Maliye ve Gümrük eski Bakanı Sayın **Ekrem Pakdemirli**'nin, Türkiye Sanayici ve İş Adamları Derneği (TÜSİAD) Yüksek İstişare Toplantısı'ndaki bir konuşmasını anımsatarak; konuya girelim biz de. Eski Maliye Bakanımı-

zın, ancak bir gazetemizin ekonomi sayfasına yansıyan; vergi konusundaki **“dikkate değer tespiti”** şuydu:

“Genellikle Türk ekonomisini ellerinde bulunduran bazı sanayici ve işadamlarımızın ödedikleri vergi; Ereğli Demir- Çelik Fabrikalarında meydan süpüren işçimiz kadar bile değildi”.

Ülkeyi ayağa kaldırması gereken, bu çok önemli iddia üzerine; kamuoyunu yönlendiren **“odak noktaları”**nın **“Vergi Haftası”** karşısında olduğu gibi; yine suskun kalmaları da hayret ve üzüntü vericiydi.

İSTANBUL DEFTERDARI NE DİYOR?

İstanbul Defterdarı Sayın Zekerîya Temizel'in Mart ayı içinde "Vergi" konusunda yaptığı değerlendirme ve Maliye ve Gümrük eski Bakanı'nın "tespit"iyle paralellik taşıyor-du. Sayın Temizel'e göre;

"Ülkemizde çalışan, çalıştırandan çok vergi ödüyor-du. Türkiye genelinde 1989 yılında; 9 trilyon 862 milyar lira gelir vergisi toplanmıştı. Bunun, 1 trilyon 287 milyarlık bölümünü, doktor, avukat, kuyumcu gibi beyan esasına tabi olanlar ödemişti. Geri kalan 8 trilyon 12 milyarlık bölümünü ise işçi ve memurlarımız ödemişti; hem de peşin olarak.."

İstanbul'un yeni Defterdar'ı, ülkemizdeki "vergi kaçağının yüzdeyüz" olduğunu vurgularken de de basit bir tanımlamayla "korkunç gerçeği" şöyle açıklıyordu: "Aldığımız her bir liraya karşılık, bir lira da kaçırılıyor".

MALİYE ve Gümrük Bakanlığı'nın, vergi kaçakçılığının daha çok hangi kesimlerden kaynaklandığına ilişkin yaptığı araştırmalar da hayli ilginç: Türkiye'mizde ayda yaklaşık 600 bin liranın altında kazanan kitle "fukara" kabul edilince; kendi beyanlarına göre, kuyumcu, müteahhit, fırıncı, süpermarketçi, avukat ve doktorlarımız da yoksullar sınıfına katılmışlardır.

Gördünüz mü "vergi komedimiz"i?

Maliye ve Gümrük Bakanlığı'nın verilerine göre; serbest meslek sahipleri arasında "doğru-dürüst" diye kabul edilebilecek tek gelir beyanı noterlerimizden geldi. Bu grup, 1988 yılı kazancını aylık 4 mil-

yon 978 bin lira olarak bildirdi. Aylık olarak, ortalama doktorlar 924 bin avukatlar 696 bin, benzin istasyonu sahipleri 1,5 milyon, ihracatçılar ise 1 milyon 700 bin lira kazandıklarını iddia ettiler. Kuyumcular da bu grubun alt sıralarında yer alarak; 497 bin liralık gelir beyanında bulundular, aylık kazançları üzerinden. Çok sayıdaki, adı büyük şirket ise bir işçinin ödediği oranda bile devletimize vergi ödemedi.

İSTANBUL VERGİ REKORTMENİNİN ŞU SÖZLERİ GERÇEĞİ VURGULUYOR..

İSTANBUL'un bu yılki vergi rekortmeni Sayın Selahattin Beyazıt'ın sözlerine de "nokta" koymamak mümkün mü? Diyor ki Beyazıt: "İki yıldır, listenin başında bulunuyorum. Aslında benim verdiğim vergiyle birinci değil, listenin sonlarında olmam gerekli. Bu durum, beni düşündürüyor ve üzüyor. Bu yüzden birinciliğime sevinemiyorum."

Eskişehir gibi, büyük ve önemli bir sanayi kentimizde vergi rekortmenliğini yıllarca bir mobilyacı korudu. Osman Pınarbaşı'ydı bu genç mobilyacı. Sanat Enstitüsü'nden de sınıf arkadaşımıdır. Bir roportaj için kendisiyle sohbet ederken; söylediklerinden bazılarını, konuyu uzatmamak için yazmamıştık. Eskişehir'deki bazı iş adamı ve sanayicileri bir yana bırakarak, kendi meslek mensuplarından örnek verip; "Şu anda, benden fazla vergi vermesi gereken, kimseler var aramızda" demişti.

Sayın Beyazıt'ın vergi konusundaki sözlerini gazetede okuyunca; değerli arkadaşım Pınarbaşı'nın, yıllar önce kendisinden verdiği örneği de anımsamadan edemedim.

TESADÜF bu ya; Mart ayı içinde İstanbul'daki vergi rekortmenleri basında açıklanırken; Eskişehir'den adımıza gönderirilen "İstikbâl" gazetesinde de kentteki vergi rekortmenleri listesinin yayınlandığını gördüm. Tabii ki incelemeden yapamadım.

Bölgesel bir vergi olayını kapsadığı için, bazı kuruluş ve kişilerin "kazançları(!)"yla ilgili bir değerlendirmeyi, buraya yansıtmak gereksiz. Ama: "Vergi Tablosu"nda öylesine garip bir olay vardı ki; bunu Türkiye'mizin geneline bağlamadan ve "Allah, Allah!." demeden yapamadım:

ÜNLÜ İŞ ADAMLARI NEREDE?

Anadolu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Sayın Yılmaz Büyükerşen ile yardımcılardan Prof. Dr. Sayın Cengiz Tekin'in ödediği vergiler; nice ünlü sanayici, iş adamı ve kuruluşların kazançlarıyla yarışacak hale gelmişti. Bir yanda "fikir işçisi" diyebileceğimiz iki bilim adamı; öbür tarafta, mercedesleri, mal ve mülkleri, dev sanai tesisleriyle bölgenin en büyük malî potansiyeline sahip kişiler. Hele, bunlardan bir tanesi mübalağa sayılmaz ise eğer; belki köy satın alacak kadar zengin olması gereken kişiydi. Aynı oranda, güçlü bir başka kuruluşun adı ise listede bile yoktu.

EVET, TC Devleti'nin Güneydoğu Olayları' gibi en önemli sorunlarından birisi "Vergi Kaçakçılığı"dır. Birinci sorunu çözümledikten sonra; resmi makamların ele alması gereken ikinci sorun, "Vergi Konusu"dur.

Alabildiğine kazanmayı, kendilerine İlahî Bir Hak" sayanlardan; vergi toplamak da artık, "Millî Bir Görev" haline gelmiştir.

İŞÇİ SAĞLIĞI - İŞ GÜVENLİĞİ SORUNU BÜYÜYOR..

Bir ülkenin yönetim erkini elinde bulunduran siyasal iktidarların temel amacı, insanın mutluluğu, refahı, sağlığını ön planda tutan politikalar üretmek ve bu doğrultuda politikalar uygulamaktır. Fakat, özellikle 1980 sonrası ülkemizde işbaşında bulunan iktidarların yönetiminde “**insan**” boyutunu bir tarafa itmek suretiyle uygulamış oldukları sosyal ve ekonomik politikalar, başta çalışanlar olmak üzere geniş halk kesimlerinin her geçen gün yoksullaşma ve daha kötü koşullarda çalışmalarına neden olmaktadır.

Tüm ekonomik faaliyetlerde “**önce insan**” fikrinin temel yaklaşım olması gerekirken, herşeye rağmen daha fazla üretim, daha fazla kâr saplantısı en yakın ve çarpıcı örnek olması hemen akıllara Yeniçeltek cinayetini getirmektedir. Ve maalesef bu gibi olaylar meydana geldiği günlerde yoğun bir tartışma ve ilgili konusu olmakta fakat aradan geçen zaman, olayın unutulması ve benzer hataların görmemezlikten gelinmesine neden olmaktadır.

Her yıl Mayıs ayının başlarında işçi sağlığı ve iş güvenliği haftası nedeniyle etkinlikler düzenlenmekte, yapılan toplantılarda görüş ve öneriler dile getirilmekte fakat bu dileklerin sorunların çözümüne yardımcı olmadığı ve sonuçlarına yansımadağı eldeki verilerden anlaşılmaktadır.

İş kazası ve meslek hastalığı ile ilgili 1988 yılı verileri ele alındığında (1989 verileri henüz SSK tarafından yayınlanmamıştır.) 1 işgününde ortalama 4.8 kişinin iş kazası ve meslek hastalıkları sonucu yaşamını yitirdiği, 7.9 kişinin ise sürekli iş göremez hale geldiği anlaşılmaktadır.

Tüm bu kaza ve ölümle sonuçlanan olaylar neticesinde 1988 yılında, 2.833.390 işgünü kaybı olmuştur. Yine bu ölüm ve sürekli iş göremez olayları sonuçları ile birlikte ele alındığında (Uluslararası istatistiklerde de kullanılan hesaplama yöntemleriyle) toplam 3! milyon 798 bin işgünü kaybı olduğu açığa çıkmaktadır. Eğer iş kazası ve meslek hastalıkları sonucu 1475 çalışmamız ölmeseydi ve 2387 çalışmamız sürekli iş göremez hale gelmeseydi, 1988 yılında ülkemiz ekonomisine yaklaşık 1,5 trilyon TL.lık katkıları sözkonusu olabilecekti. Bu değer ise yine 1988 yılı fiyatlarıyla hesaplandığında, yaklaşık 40 bin vatandaşımıza yeni iş olanakları sağlayabilecek büyüklükte bir kayıptır. Fakat da önemli sosyal boyutları bulunmaktadır.

GREVDEKİ İŞGÜNÜ KAYIPLARI, İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIKLARI İŞGÜNÜ KAYIPLARI İLE KARİŞTİRİLMAMALIDIR.

İş kazası ve meslek hastalıkları sonucu olarak meydana gelen işgünü kayıplarının grevlerde meydana gelen işgünü kayıpları ile mukayese edilmesi gibi bir alışkanlık sürdürülmekte ve sık sık gündeme gelmektedir. Oysa bu kıyaslama doğru değildir. Çünkü grev, yasalardan kaynaklanan ve çalışanların toplu müzakereler sonucu elde edemedikleri haklarını almalarında başvurulmuş bir **haktır**. Bu hakkın kullanılması sonucu meydana gelen kayıpların sorumlusu ise hiçbir zaman işçiler değildir. Oysa iş kazası ve meslek hastalıkları mevcut yasalara, tüzüklere ve yönetmeliklere rağmen gerekli önlem alınamayışı veya yeterli eğitim sonulamayışı nedeniyle meydana gelen ve sonuçları itibariyle ekonomik olmaktan çok sosyal yıkımları sözkonusu olan olaylardır. Fakat yine de grevlerle, iş kazası ve meslek hastalıkları kıyaslaması yapılabilecekse, 1984-1988 döneminde meydana gelen toplam iş günü kayıpları içinde grevlerin oranı yaklaşık yüzde 2,8'dir.

Evrensel İnsan Hakları Beyanamesi'nin 27. maddesinde yer aldığı şekliyle “**Hiçbir ekonomik zaruret, çalışmayı, o işi yapanın sağlığını etkileyecek ve tehlikeye sokacak şekilde zorlayamaz**” ifadesi, insanların ekonomik faaliyetlerinde fiziksel, ruhsal veya sosyal zarara uğramamaları gerektiğini telkin etmektedir. Zaten artık çağımızda sağlıklı olmak sadece fiziksel değil ruhsal ve sosyal yönden de tam bir iyilik hali olarak tanımlanmaktadır. Ve artık çağdaş bir ülke olma durumundaysak ve en temel insan haklarını ülkemiz insanları da kullanabilecekse bu ölümler ve sakatlıkların engellenmesi ve olabileceğ en alt düzeye indirilmesi gerekir.

İŞ KAZALARI VE MESLEK HASTALIKLARI SONUCU ÖLÜMLER - KAYIP İŞ GÜNLERİ

Yıllar	İş Kazaları Meslek Hastalıkları Olgu Sayısı	İş Kazaları Meslek. Hastalıkları Sonucu Ölüm	İş Kazaları Meslek Hastalıkları Sonucu Sürekli İşgöre.	İş Kazaları Sonucu Kayıp İş Günü
1984	153.249	1.097	2.455	2.522.861
1985	148.680	1.075	2.748	2.401.223
1986	151.363	1.321	2.625	2.525.753
1987	159.572	1.149	2.732	2.661.133
1988	172.464	1.475	2.387	2.833.390

Kaynak : SSK 1988 İstatistik Yıllığı

UYUŞMAZLIKTAKİ TOPLU SÖZLEŞMELERDE ANLAŞMA SAĞLANDI..

Kamu kesiminde çalışan ve yaklaşık 40 bin işçiyi ilgilendiren uyuşmazlıktaki toplu sözleşmelerde anlaşma sağlandı ve bu konudaki protokol, 12 Haziran günü geç vakitlerde taraflarca imzalandı.

TÜRK-İŞ GENEL SEKRETERİ ORHAN BALTA'NIN AÇIKLAMASI

Türk-İş Genel Sekreteri Orhan Balta, protokolün imzalanmasından sonra özetle şunları söyledi:

“Bizim esas sıkıntımız, işçi ücretlerinden çok yüksek düzeylerde vergi kesilmesidir. Bu vergi ve fonlardan sonra işçinin eline geçen kısım azalmakta ve kısa süre sonra da alım gücünü kaybetmektedir. Enflasyon yine bu seviyelerde olursa, bugün aldığımız bu ücretler de işçiye fazla bir mutluluk getirmeyecektir. Hükümetin, kalıcı önlemlerle bu hayat pahalılığına ve enflasyona bir çare bulmasını dileriz”.

Devlet Bakanı Cemil Çiçek de, sözleşmesi YHK tarafından karara bağlanmış veya daha önce taraflarca imzalanmış işyerlerine ait sözleşmelerin de bu protokol esaslarına uydurulacağını belirtti. Diğer taraftan grevde bulunan Çimse-İş sendikasına bağlı Çimento Fabrikalarında da aynı gün anlaşma sağlanarak grev sona erdirildi. Grev, 23 Mayıs tarihinden beri devam etmekteydi. Anlaşma sonucu ulaşılan ücret düzeyleri aşağıdaki tabloda görülmektedir.

TOPLU SÖZLEŞME PROTOKOLÜ:

Türk-İş Yönetim Kurulu Üyeleri ile Türk-İş üyesi sendikaların yetkilileri ve Kamu İşveren Sendikaları yetkilileri, 12 Haziran 1990 günü biraraya gelerek, aşağıdaki protokolü imzalamışlardır:

A - 1) Kamu - İş ile Tezkoop-İş sendikaları arasında, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Uludağ Üniversitesi, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü, Atatürk Üniversitesi, Yıldız Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve SBF ile Gima Genel Müdürlüğü işyerleri,

2) Kamu-İş ve TÜHİS'le Tekgıda-İş Sendikaları arasında Vakıflar Genel Müdürlüğü Memba Suları İşletmesi, Toprak Mahsulleri Ofisi Horozlu Un Fabrikası işyerleri,

3) Kamu-İş ve Kamu-Sen'le Koop-İş Sendikaları arasında, MEB Van İl Müdürlüğü, Etibank Genel Müdürlüğü, MEB Hasanoglan Öğretmen Lisesi, Karadeniz Bakır İşletmesi,

4) TÜHİS'le Sağlık-İş Sendikaları arasında SSBY Sıtına Savaş Dairesi ve ÇEK Etimesgut müessesesi,

5) Kamu-İş'le Yol-İş Sendikaları arasında Vakıflar Genel Müdürlüğü İstanbul Başmüdürlüğü,

6) TÜHİS'le Tarım-İş Sendikaları arasında Tarım Bakanlığı işyerlerini kapsayan toplu iş sözleşmelerinin,

B - 1) Aylık ücretleri 400.000,- TL.sının altında olan işçilerin ücretle-

rinin 400.000,- TL.sına yükseltilmesine, (Skalası olan işyerlerinde ortalama ücret 400.000,- TL.sının altında ise ortalama ücretini 400.000,- TL.sına yükseltecek şekilde düzenlenmesi)

2) İşçilerin işyerinde geçirdikleri her hizmet yılı için aylık ücretlerine 5.000,- TL. ilave edilmesine,

3) Sözleşmenin birinci altı ayı için % 50 + 120.000,- TL/Ay, Sözleşmenin ikinci altı ayı için % 25 + 50.000,- TL/Ay, Sözleşmenin üçüncü altı ayı için % 25, Sözleşmenin dördüncü altı ayı için % 25,

4) Sosyal Yardımların, Sözleşmenin birinci yılında ayda 100.000 TL., ikinci yılında ayda 150.000,- TL. olmasına,

Aile, çocuk, tahsil, yakacak, izin harçlığı ve bayram harçlığı gibi birleştirilerek ödenen aylık sosyal yardımlar ile 94.000,- TL/Ay arasındaki fark, yukarıda sayılan Toplu İş Sözleşmelerinin 01.01.1989 01.08.1989 tarihleri arasında yer alan ikinci yıl dönemleri dikkate alınarak, bir defada ödenmesine karar verilmiştir.

Ayrıca, daha önce sonuçlandırılmış olan;

Tek Gıda-İş ile Kamu-İş Sendikaları arasındaki Vakıflar Toplu İş Sözleşmesi,

Tezkoop-İş ve Sağlık-İş Sendikaları ile Kamu-İş arasındaki SSK Toplu İş Sözleşmeleri bu esaslar içinde tadil edilecektir.

SÖZLEŞME ÖNCESİ ORTALAMA ÜCRET		1. YIL		2. YIL	
		1. ALTI AY ÜCRET	2. ALTI AY ÜCRET	1. ALTI AY ÜCRET	2. ALTI AY ÜCRET
Tezkoop-İş/SSK	263.785,-	Eski 730.000,- Prot. 847.500,-	900.000,- 1.109.375,-	1.125.000,- 1.386.719,-	1.350.000,- 1.733.398,-
Sağlık-İş	271.000,-	YHK 730.000,- Prot. 847.500,-	900.000,- 1.109.375,-	1.125.000,- 1.386.719,-	1.350.000,- 1.733.398,-
Tarım-İş/Tarım Orman Köy İşleri Taşra Teş.	233.500,-	817.500,-	1.071.875,-	1.339.844,-	1.674.805,-
Çimse-İş/Çitosan	354.793,-	870.000,-	1.337.500,-	1.812.500,-	2.265.625,-

- * Ortalama Kıdem SSK için 17; TARIM Bakanlığı için 13; ÇİTOSAN için 12 Yıl olarak alındı.
- * Ücretlere kıdem zammı yansıtılmıştır.
- * ÇİTOSAN'da kıdem zammı, ikinci altı ay ücret zammı sonrası, diğerlerinde 1. altı ay ücret zammı öncesi uygulanmıştır.
- * İyileştirme ücretlere yansıtılmıştır.
- * Zam oranları, en düşük ücretin sözleşme öncesi ortalama ücrete oranını göstermektedir.

TÜRK-İŞ VE BAĞLI SENDİKALAR

	TÜRK-İŞ Genel Bşk.: ŞEVKET YILMAZ Bayındır Sokak No: 10 Tel : 133 31 25-26-27-28-29 ANKARA	14	DOK GEMİ-İŞ Gen. Bşk.: NAZİM TUR Büyük Langa Fabrika Sokak Necmibey İşhanı No: 18 Tel : 517 12 78 (3 hat) Yenikapı/İSTANBUL
01	TARIM - İŞ Gen. Bşk.: SABRİ ÖZDEŞ Necatibey Cad. 22 Tel : 231 78 56-57-58-59 Sıhhiye / ANKARA	15	YOL - İŞ Gen. Bşk.: BAYRAM MERAL İstanbul Cad. No. 58 İskitler / ANKARA Tel : 342 22 40 - 51
02	TÜRKİYE MADEN İŞ Gen. Bşk.: H. HÜSEYİN KAYABAŞI Strazburg Cad. 7/3-4-5 Sıhhiye / ANKARA Tel : 231 73 55-56-57	16	TES-İŞ Gen. Bşk.: FARUK BARUT Meşrutiyet Cad. Karanfil Sokak 34 Tel : 117 84 57-58-59 - 118 58 89 Bakanlıklar/ANKARA
02	GENEL MADEN-İŞ Gen. Bşk.: ŞEMSİ DENİZER Mithatpaşa Cad. Okul Sokak Tel : 120 02 -132 04 ZONGULDAK	17	TEZKOOP-İŞ Gen. Bşk.: KENAN GÜRBÜZ Necatibey Cad. Sezenler Sokak 2/16 Tel : 231 74 94 (6 Hat) Sıhhiye / ANKARA
03	PETROL-İŞ Gen. Bşk.: MÜNİR CEYLAN Yıldız Posta Cad. Evren Sitesi D Blok Tel : 174 88 96 (4 Hat) Gayrettepe / İSTANBUL	17	KOOP-İŞ Gen. Bşk.: AHMET BALAMAN İzmir Cad. Fevzi Çakmak Sokak 15/11 Tel : 230 08 55 - 229 44 80 Yenışehir / ANKARA
04	TEKGIDA-İŞ Gen. Bşk.: ORHAN BALTA 4. Levent Konaklar Sokak Tel : 164 49 96-97-98 Levent / İSTANBUL	18	TÜMTİS Gen. Bşk.: SABRİ TOPÇU Küçük Langa Cad. No: 49/5 Aksaray / İSTANBUL Tel : 524 36 79 - 531 40 75-76
05	ŞEKER-İŞ Gen. Bşk.: HİKMET ALCAN Karanfil Sokak 59 Tel : 118 42 73-74 - 117 19 88 Bakanlıklar / ANKARA	19	DEMİRYOL-İŞ Gen. Bşk.: ENVER TOÇOĞLU Necatibey Cad. Sezenler Sokak 5/4 Tel : 231 80 29-30-31-32 ANKARA
06	TEKSİF Gen. Bşk.: ŞEVKET YILMAZ Ziya Gökalp Cad. Aydoğan Sokak No: 1 Kat : 5-6 Tel : 131 21 70-71-72-73 ANKARA	20	TÜRKİYE DENİZCİLER Gen. Bşk.: EMİN KUL Rıhtım Cad. Denizciler Sokak No: 7 Tel : 144 48 38 - 149 56 29 Tophane / İSTANBUL
07	DERİ-İŞ Gen. Bşk.: YENER KAYA Gençtürk Cad. 17/3 Birlik İşhanı Tel : 522 19 89 - 526 28 65 Aksaray / İSTANBUL	21	HAVA-İŞ Gen. Bşk.: ATILAY AYÇİN İncirli Cad. Volkan Apt. 66/1 Tel : 572 25 98 - 572 35 27 Bakırköy / İSTANBUL
08	AĞAÇ-İŞ Gen. Bşk.: GÜRAL ERÇAKIR Necatibey Cad. No: 20/22-23 Tel : 229 53 95 - 229 08 27 Sıhhiye / ANKARA	22	LİKAT-İŞ Gen. Bşk.: MELİH HÜSNÜ YILMAZ Necatibey Cad. Sezenler Sokak 4/5 Tel : 231 74 18-19 Sıhhiye / ANKARA
09	SELÜLOZ-İŞ Gen. Bşk.: FİKRİ KARAKADILAR Ömerağa Mah. Hürriyet Cad. İşilay Apt. Kat: 1 Tel : 118 99 - 134 50 İZMİR	23	HABER-İŞ Gen. Bşk.: ALİ AKBAL Tuna Cad. 30/8 Tel : 131 90 44-45 Sıhhiye / ANKARA
10	BASIN-İŞ Gen. Bşk.: ALİ EKBER GÜVENÇ Necatibey Cad. 20/7 Tel : 230 29 08 - 229 85 65 Sıhhiye / ANKARA	24	SAĞLIK-İŞ Gen. Bşk.: MUSTAFA BAŞOĞLU Necatibey Cad. 23/9-10 Tel : 231 80 45 Sıhhiye / ANKARA
11	BASİSEN Gen. Bşk.: METİN TIRYAKIOĞLU İstiklâl Cad. 311 - Mısır Han Kat: 4 Oda: 15 Tel : 151 99 00 Galatasaray / İSTANBUL	25	TOLEYİS Gen. Bşk.: CEMAL BAKINDI İnelbey Mah. Küçük Langa Cad. No.16/18 Kat. 1 Bilir İş Merkezi Tel : 582 71 58 Aksaray - İSTANBUL
11	BASS Gen. Bşk.: TANER SONALP Sümer Sokak 29 Tel : 230 13 71 - 230 20 28 Demirtepe / ANKARA	26	TÜRK HARB-İŞ Gen. Bşk.: KENAN DURUKAN İnkilâp Sokak 20 Tel : 117 50 97-98-99 - 134 20 02 Kızılay / ANKARA
12	TÜRKİYE ÇİMSE-İŞ Gen. Bşk.: TAMER ERALAN Necatibey Cad. NO:20 Kat: 4 Tel : 229 53 91 - 229 53 96 - 229 33 28 Sıhhiye / ANKARA	27	TGS Gen. Bşk.: ORHAN ERİNÇ Basın Sarayı Kat: 2 Tel : 527 85 34 Çağaloğlu / İSTANBUL
12	KRİSTAL-İŞ Gen. Bşk.: NECATİ ALTUNKAYNAK Kazancı Yokuşu, Ağaçırağı Sokak No: 3 Daire: 10 Tel : 151 95 77 (3 Hat) 80090 Taksim / İSTANBUL	28	TÜRKİYE BELEDİYE-İŞ Gen. Bşk.: FUAT ALAN Yeni Selim Paşa Sokak 62 Tel : 513 82 54-55-56 Aksaray - İSTANBUL
13	TÜRK-METAL Gen. Bşk.: MUSTAFA ÖZBEK Akıncılar Sokak No: 14 Tel : 229 17 53-54 Maltepe / ANKARA		TÜRK-SEN Gen. Bşk.: ÖNDER KONULOĞLU 7 A Şehit Mehmet R. Hüseyin Sokak Tel : 72 444 Lefkoşe / KIBRIS